

Világ proletárjai egyesüljétek!

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHARMEGYEI PÁRTBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XI. ÉVFOLYAM, 115. SZÁM

ÁRA 50 FILLER

VASÁRNAP, 1954 MAJUS 16.

Mai számból:

Kongresszusi héttel ünnepelünk (3. oldal) — A kollektív vezetés meg-
sértése súlyos hibákhoz vezet (3. oldal) — A kulákokkal cimborá-
tanácsítók (5. oldal) — Irinyi János (6. oldal) — Hasznos tudni-
valók (6. oldal) — Pór Bertalan kiállítás (7. oldal)

A kongresszusi hét sikeréért

Egy hét választ el bennünket pártunk III. kongresszusának megnyitásától — ez az egy hét, mint a tények majd bizonyítják szocialista építésünknek újabb, jelentős állomása lesz. Az ünnepre való készülődés lázában a Ganz Vagon- és Gépgyárban nagyszerű kezdeményezés született: „Kongresszusi héttel köszöntjük a pártkongresszust” — írták zászlajukra a gyár dolgozói. A Ganz-gyárak példája nyomán munkásosztályunk, egész dolgozó népünk tett fogadalmat, hogy felülmúlva eddigi eredményeit, a kongresszusi héten többet, jobbat, olcsóbban termel. A Járóműjavító a kongresszus tiszteletére tett vállalás során már behozta éveleji elmaradását, letörteszett minden adósságot, és sok vasúti teherkocsit, mozdonyt bocsátott a forgalom rendelkezésére. Hétfőtől kezdve a vállalt kötelezettségért, a pótvállalások teljesítéséért folyik a munka az üzemben. A Debreceni Dohánygyárban arra tettek fogadalmat, hogy a kongresszusi héten az eddiginél sokkal jobb minőségű árut adnak a dolgozóknak. He-lyes kezdeményezés ez — igen sok a panasz a fogyasztók részéről a Dohánygyár készítményeire. Mint ismeretes, a Debreceni Textilművek első negyedévi tervét részben áramkorlátozások, részben fonalhiány miatt nem teljesítette. 77.000 forint értékű áru gyártásával, maradt adósságnépgazdaságunknak. A textilgyárak is adósság nélkül, emelt fével kívánják odaállni a kongresszus elé. A lelkes munka máris meghozta gyümölcsét, áprilisban tervük 106.1 százalékos teljesítésével behozták lemaradásukat. Most a kongresszusi héten náluk is gyorsabban halad a munka — vállalták: a következő napokban túlteljesítik a tervet. A dolgozó parasztság is méltón sorakozik az üzemek munkássága mellé. A földesi Petőfi tsz a beadás teljesítését, kiváló minőségű növényápolást vállalt — a tagok ezzel kívánják ünnepelni pártunk III. kongresszusát. Szer-ve Debrecenben és a megyében a kongresszusi hétre való készü-
lődés forró napjait éljük — ennek az ünnepi műszaknak örökké emlékeztetnek kell lenni, mint elődjének, a sztálini műszaknak, a második kongresszust megelőző hétnak, vagy a forradalmi mű-
szaknak.

Debreceni Gyógyszergyár, egy pillanatnyi megtorpanás is ele-
gendő, hogy a jök, az élenjárók helyére újabb üzemek lépjenek. A holnap kezdődő kongresszusi héten tehát minden szónál éke-
sebben beszél a tett — a munka! A kongresszusi héten ezért min-
den becsületes dolgozó adja tu-
dása legjavát, ezzel bizonyítsa
hűségét és ragaszkodását a párt
íránt. Szülessenek kiemelkedő
munkahőstettek, azonban most
nemcsak arról van szó, hogy több
vasútkocsit javítsanak ki a Járó-
műjavítóban, több gördülőcsapa-
gyat készítsenek a Széchenyi-
utcai üzemben, több fűzetet
nyomjanak az Alföldi Nyomdában
vagy több íróasztalt és széket
gyártsanak a Hajlított Bú-
torgyárban, hanem az is lényeg-
es, az is nagyon fontos, hogy
mindez sokkal jobb minőségben,
sokkal olcsóbban készüljön. Ezért
üdvözöljük örömmel üzemünk,
tsz-eink, gépállomásaink vállalá-
sait, amelyekben első helyen sze-
relem az is, hogy a mennyiség nö-
velése mellett a minőség jelentős
javítását tűzték ki célul — ke-
vesebb termelési költség mellett.
Amelyik üzemben csökken a ter-
mek önköltsége, ahol fokozódik
a termelékenység, megszündül
a bér- és munkafegyelem, ott be-
csülettel készülnek pártunk élve-
tében legjelentősebb eseményre,
a III. pártkongresszusra. Kovács
József írta szerkesztőségünkhez
címett levelében, hogy a Debreceni
Fűtőházban nagy a lelkesed-
és. „Az utazó-személyzet vállal-
ta, hogy a kongresszusi hét és a
kongresszus tartama alatt min-
den nap egy 3000 tonnás vonatot
továbbít Budapestig — jelentős
szénmegtakarítás mellett.”
Kongresszusunk határozatai
szabják meg évekre előre, hogy
az elkövetkezendő évek során
hogyan folyik majd az életünk,
milyen lesz jövőnk, felemelked-
sünk. Ki ne tenne meg már most
mindent annak érdekében, hogy
egyre jobban, boldogabban, meg-
elégedetten éljünk. A kongresszusi
héten elért kiváló eredmé-
nyek, a magas teljesítmények, a
kittünő gyártmányok egész sora,
a növényápolás időbeni és gon-
dos elvégzése mind egy-egy biz-
tosítéka annak, hogy megvalósít-
juk a párt célkitűzését, népünk
életszínvonalának további emel-
ését. Ha voltak is hibák a multban
és téren, ha nem volt egyenletes
a fejlődés, most kezünkben a jó-
lét és a biztos megelégedettség
kulcsa, tőlünk, munkánktól függ
a siker. Mikor pártunk arra vál-
lalkozott, hogy a hárommillió-
koldus országából fejlett, virágzó
mezőgazdasággal rendelkező ipari
országot varázsol — akkor nem
könnyű feladatra vállalkozott.
De bizony támaszkodott egész
dolgozó népünk alkotóerejére, a
Tiszalöki Duzzasztómű elkészítői-
nek, a Hortobágy „varázslóinak”,
az első magyar golyóscsapágyak
gyártóinak, az ózdi kohászoknak,
csepeli martinászoknak, a földesi
Rákóczi tsz szorgalmas tagjainak
a munkájára. Most a kongresszusi
héten napjainban még inkább
bizonyítja majd népünk, hogy a
párt magas várakait építhet ere-
jére, áldozatkészségére. Vigyük
tehát sikerre Debrecenben és
Hajdú-Biharban a kongresszusi
hétet! Jó munkát, elvtársak!

A bellegelői Lenin termelészövetkezet az idén

kétszeresére növeli jövedelmét

Debrecen határában a bellegelői Lenin termelészövetkezet földjére állandóan eshetne az eső. Amint kisüt a nap, gyors szárad és a tavaszi enyhe fu-
valat kavargja a finomszem-
csés homokot. Lassan halad-
tunk a központ felé, minduntan
kicsúszott lábunk alól az út
pora.

Itt sem valami jól teremhet a föld, nem sok hasznot hajthat a tagoknak — gondolja, aki nem ismeri a Lenin tagjainak szorgalmát, leleményességét.

Beszélgettünk a szövetke-
zeti paraszttal. Büszkén mutogatták virágzó gazdaságukat. Arcukon nyomát sem láttuk a reménytelenségnek. Jókedvűek, bizakodóak, a tavaszi munka lá-
za hevítte őket. Márpedig a sze-
gényesség nem szül jó kedvet. Azt
csak a megelégedettség kölc-
söz az embernek, az a biztos
tudat, hogy a gazdaság gyarapí-
tása, az egyéni jólét fokozása
egyedül az ő szorgalmától, jó
munkájától függ.

Pár éve még gyakori volt, hogy egyesek ütötték, verték a lovakat, nem gondozták megfelelően. Ma már nem így van. Mint-ha személyi tulajdona volna, olyan gondosan eteti, pucolja minden fogatos a rábízott lova-
kat. Az öntudat nagyarányú nö-
vekedésének jele ez.

Szűjjelnéztünk a tehén-
istállóban. Olyasmit tapasztal-
tunk ott, ami jól esik a szemnek,
amit csak fejlett nagyzemű gaz-
daságban láthat az ember: Veres
Istvánné és Szabó Mihályné fej-
nök nagy szeretettel kefélték, va-
karták az állatokat. Csillagolt a
tehenek sima szőre, farkuk fehér
volt, mint a patyolat. Így dolgoz-
ni csak azok tudnak, akik mély-
ségeen becsülik a szövetkezeti
vagyont és tudják, hogy egyéni
jövedelmük fő forrását jelenti.

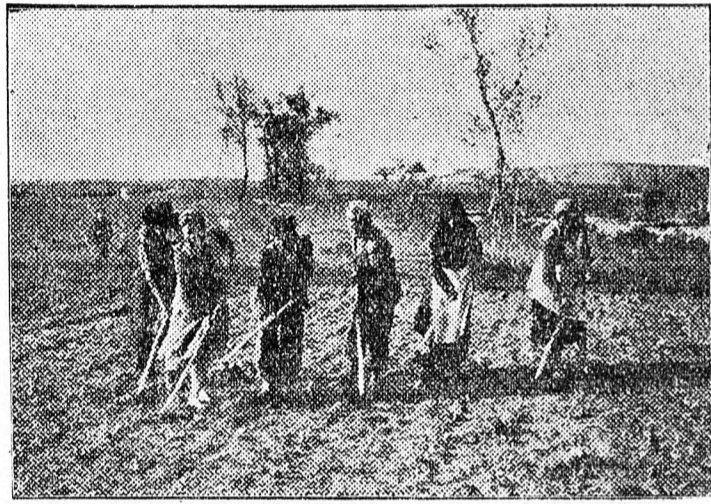
A 26 fejű tehén bő tejhozam-
mal hálálja meg a gondos ápolá-
st. Az állomány egyre javul,
két gyönyörű bikája van a tsz-
nek. Az egyik, a Laci két éves, sa-
ját nevelésük. Olyan tehéntől
származik, amely 24 liter tejet
adott naponta és kiállításon dí-
jat nyert.

Jövedelmező a sertésenyésztés
is. Az első félévi beadás ren-
den van, most negyven sertést fog-
nak be hízóba. Ugy tervezi a tag-
ság, hogy ebből még augusztus
előtt teljesíti az egész évi beadás
kötelezettségét (ami után kukor-
icabeadási kedvezmény jár). A
többi pedig levágják és feldol-
gozva, szabadpiacon értékesítik.

Nem csoda, ha ilyen gazdálko-
dás mellett a Lenin termelészö-
vetkezet tagjai ebben az évben
még minden hónapban kaptak
munkaegységként 6 forint elő-
leget. Ötven ezer forintot osztot-
tak ki készpénzben és természet-
ben. S az elmúlt évi jövedelem-
nek pontosan a kétszeresét ter-
vezték, amit nem lesz nehéz tel-
jesíteni, ahogy a jelek mutatják.
Mert nemcsak az állattenyésztés-
ből merit hasznot a tsz. A sivar-
homokon szántóföldi növények-
ből is jó termést takarít be.
Emellett a 10 holdas konyhakert-
észet is sok hasznot hajt.

Már kora tavasszal elindult a tsz gumikerekkü kocsija a debre-
ceni piacra. Eddig csupán salátá-
ból csaknem 4.000 forintot árul-
tak. De nő a korai melegágyi
uborka is, az is némsokára piac-
ra kerül. Az elmúlt esztendőben

hogy amikor eljön a cukorrépa
együlésének az ideje, minden ép-
kézláb embert oda irányítanak.
Elsőnek vállalta az elnök és a
párttitkár, hogy ők is kiegyelik
a rájuk eső részt és minden csa-
ládot mozgósítanak. Így egy-

A konyhakertészet dolgozói, amint a talaj felmelegedett, több ezer 15
saiatát ültettek ki az üvegek alól. Ha gyom ulti fel a fejét, azonnal
munkába áll a brigád.

90 ezer forintot jövedelmezett a konyhakertészet, ebben az évben
— ahogy indul — közel a két-
szeresét adja.

A Lenin tsz pártbizottsága a napokban tartotta taggyűlését. A harmincegy kommunista nagy
tervet dolgozott ki a növény-
ápolás idejére. Ezt követően köz-
gyűlést hívott össze az igazgató-
ság. A munkaszervezeteket már
kialakították. A kapás területet
felosztották munkacsapatokra és
ezen belül személyekre. Eddig
rendben is volna. Vita alakult
ki azonban a cukorrépa egyelése
körüli. A növénytermesztésben
ugyanis csupán tizenhatan vesz-
nek részt (a konyhakertészet és
a gyümölcsös ápolói kivül). Ha
késik az egyelés, elmarad a fej-
lődesben a növény. Márpedig 200
mázsás cukorrépatermést terve-
tek, ennek meg kell lenni min-
den áron. Végül is a párttagok
és a gazdasági vezetők javaslatá-
ra úgy határozott a közgyűlés,

kettőre kész lesznek a munkával
és haladhat tovább a többi dolog.
Már napokkal ezelőtt megpen-
dültek a kapák a termelészö-
vetkezet homokos földtábláin. Irt-
ják a gyomot, egyben nedvességet
tárolnak.

— Kapálni, kapálni
ahányszor csak kell! — Serkenti
a tagokat Derecskei elvtárs, a
gépállomás agronómusa is, aki
rendszeres segítséget ad a ter-
melészövetkezetnek ahhoz, hogy
termelési tervét minden növény-
félésegből neccsak teljesítse, ha-
nem túl is teljesítse. — Mert hi-
ába vetettünk el mindent május
egyre, hiába fejtrágyáztunk két-
szer és hiába hortunk ki több
mint száz vagon istállótrágyát a
földre, elvtársak — oktatja a
tagságot az agronómus — ha nem
végzünk jó növényápolást, ha a
tápanyagot a gyom használja fel.
Ugy lesz tele a kamra és az er-
szény, ha nem sajnáljuk a ka-
pát a földtől. (L. E.)

Magyarhomorog kongresszusi versenye

Megyénk dolgozó parasztsága az üzemi dolgozókhoz hasonló
lelkességgel készül a kongresszusi
hétre. Magyarhomorog élenjáró
parasztjai felhívták a község
dolgozóit: dolgozzanak úgy,
hogy megelőzhessék verseny-
társukat, Nagykeveket. —
„Megvizsgáltuk vállalásunk tel-
jesítésének lehetőségeit és azt
láttuk, hogy többre vagyunk ké-
pesek. Elhatároztuk, hogy az üze-
mek példájára mi is kongresszusi
hétet tartunk. Vállaljuk, hogy a
kongresszus napjait öt hónapra
előre vágómarha-, tojás- és tejbe-
adásunkat 100 százalékra, féléves
baromfi-beadásunkat pedig 160

százalékra teljesítjük. S gondol-
koztunk adóbeadási tervünk tel-
jesítésének lehetőségeiről is. Ugy
határoztunk, hogy nem 65 száza-
lékra teljesítjük — ahogy ezt a
Nagykevekivel való versenyben
vállaltuk — hanem 72 százalékra.
Vállalásunk teljesítése érdekében
a kongresszusi héten olyan fel-
világosító munkát végzünk, hogy
a kongresszus napjára közsé-
günkben egyetlen hátralékos se
legyen beadáiban és adófizetés-
ben” — írja levelében Ignác
János, Takács Gézáné, Tóth Já-
nos, Bodnár Viktor és még 51
dolgozó paraszt.

A külpolitikai élet HIREI

Ausztria Kommunista Pártjának XVI. kongresszusa

Ausztria Kommunista Pártjának XVI. kongresszusán május 4-én megkezdődött J. Kopenignek, Ausztria Kommunista Pártja elnökének, „Ut Ausztria függetlenségének előmozdításához és biztositásához — a központi bizottság beszámolója a politikai helyzetéről” című beszámolója felelti vita.

Ausztria Szocialista Munkáspártja baloldali szocialisták nevében Erwin Scharf üdvözölte a kongresszus résztvevőit.

— A feladat most az — mondotta Scharf, — hogy megmagyarázzuk az egyszerű szocialistáknak, hogy a jobboldali szocialista vezetők a „szabadságról”, a „függetlenségről” és a „békéről” fecsegnek, a valóságban azonban az amerikai imperializmus politikáját folytatják.

Altmann Ausztria Kommunista Pártja központi bizottságának tagja beszédében érintette azt a kérdést hogy az osztrák gazdaságot alárendelték az amerikai imperialisták érdekeinek.

Ernst Fischer, Ausztria Kommunista Pártja politikai bizottságának tagja elmondotta, hogyan amerikanizáltak az osztrák tudományt és kultúrát, majd felhívta az osztrák szellemi dolgozókat, határozottan szálljanak ki a nemzeti kultúra és a tudomány megmentéséért és további fejlesztéséért.

A kongresszus folytatja munkáját.

Varsó

A PAP hírügynökség közlése szerint a lengyel állambiztonsági szervek a napokban álmalmajáná tettek egy, az ország területén szerteágazó hálózattal rendelkező kémcsoportot. A csoport élén olyan személyek álltak, akik angol kémiskolát végeztek, majd átadták őket Lengyelország területére. A letartoztatotknál 17 revolvert, nagymennyiségű hadianyagot, mérgeket (öltőt ampullákat, négy rádió-adóvevő készüléket, teljes tartalék alkatrész-készlettel, rejtjeleket, különleges lényképezőgépeket, elkészített kémjelentéseket, okmányhamisításához szükséges eszközöket, nagyszámú hamis okmányt, valamint nagyszögű lengyel és külföldi valutát találtak. A kémcsoport több tagja korábban a Gestapónál dolgozott. A csoport feladata az volt, hogy kémjelentéseket gyűjtsön Lengyelország védelmi erejéről, gazdasági és politikai életéről. A kémeknek több ízben Adenauer kormánya biztositott lakást, közlekedési eszközöket és segédszemélyzetet.

A kémcsoport hűnös tevékenységének leleplezésében nagy szerepet játszott a lakosság ébersége.

Keszon

Li Szan Csu tábornok, a katonai fegyverszüneti bizottság koreai tagja a bizottság pénteki ülésén tiltakozott amiatt, hogy az amerikalak a koreai fegyverszüneti egyezmény megszegésével erősitésnek minősülő hadianyagot szállítanak Dél-Koreába.

Észak-Vietnam

Vietnami népi szervezetek vezetői erőteljesen támogatják Fam Van Dongnak, a Vietnami Demokratikus Közfarsaság miniszterelnök-helyettesének és ideiglenes külügyminiszterének a genfi értekezleten előterjesztett javaslatait.

Hoang Quoc Viet a vietnami általános munkásszövetség elnöke nyilatkozatában támogatja Fam Van Dongnak azt a javasla-

tát, hogy hívják meg Genfben Khmer és Patet Lao ellenállási kormányának képviselőit is. Ez egy Vietnami Demokratikus Közfarsaság küldöttségének egyéb javaslatát, helyesen tükrözik Vietnami, Khmer és Patet Lao népeinek közös óhaját.

Párizs

Hírügynökségi jelentések szerint Hallslein nyugatnémet külügyi államtitkár pénteken Párizsba utazott, hogy folytassa a német-szovjet tárgyalásokat Schumann francia külügyi államtitkárrel, a Saar-kérdésről. Bonni hír szerint Hallslein részletesen kifejtte az Adenauer-kormány legújabb javaslatait a Saar-vidék „európai asztalára” vonatkozóan.

London

Az angol békevédelmi bizottság nyilatkozatot adott ki és ebben kijelenti, hogy a genfi értekezlet az ázsiai béke reményét nyújtja a világ népeinek.

A nyilatkozatban kiemeli, hogy még komoly veszélyek fenyegetik ugyan a békét, ezeket azonban le lehet győzni, ha Anglia teljes súlyát latbaveti ama erőfeszítések mellett, amelyeknek célja békés elintézés elérése az érintett országok közötti megegyezés útján.

Most, amikor a nemzetek képviselői egymással találkoznak, itt az idő, hogy Anglia teljes erővel hallassa szavát a nemzetközi feszültség enyhítése céljából.

Szofia

A Dimitrovi Népi Ifjúsági Szövetség III. kongresszusának csütörtök délutáni ülésén felszólalt Molnár János, a DISZ Központi Vezetőségének titkára is. Beszédében hangsúlyozta a Dimitrovi Népi Ifjúsági Szövetség és a DISZ célkitűzéseinek azonosságát. Kijelentette:

— Tanultunk és tanulni fogunk közös példaképeinktől, a hős Lenini Komzomoltól.

Uj-Delhi

Mint az „Indinfo” jelenti Nehru indiai miniszterelnök beszédét mondogt a felsőházban, az államok tanácsában. Nehru kijelentette: az indiai kormány tudomására hozta az északatlanti szövetség tagállamainak, hogy egészen nyilvánvaló: az északatlanti szerződés, vagy az angol-portugál szövetség nem vonatkozik India területén lévő semmiféle külföldi birtokra. India annak a reményének adott kifejezést, hogy a szóbanforgó hatalmak „egyetértenek azzal, ahogyan India a helyzetet értelmezi”.

Nehru a továbbiakban kijelentette: „India nem enged meg, hogy területén bármilyen nyugati hatalom támaszpontokat létesítsen”.

Montevideo

Az „Imprensa Popular” jelentése szerint Rio Grande Do Sul brazil államban 15.000 vasutas sztrájkba lépett. A sztrájk megbénította a vasuti forgalmat. A sztrájkolók a munkaviszonyok javítását követelik.

A küszöbönálló francia-amerikai tárgyalásokról

Rövidesen francia-amerikai tárgyalások kezdődnek Indokína kérdésében. Az „AFP” francia hírügynökség jelentése megjegyzi: a tárgyalások megindítását a francia kormány kérte és a kérelmet Washingtonban kedvezően fogadták. — Az „AFP” jelentése azt állítja ugyan, hogy a „Franciaország által kért tárgyalások nem jelentik azt, hogy Franciaország amerikai beavatkozást kért, mindamellett a jelentésből kitűnik, hogy a megbeszélések nem az indokínai béke

helyreállítására, hanem a háború kiterjesztésére irányulnak majd.” Az „AFP” szerint „Franciaország csupán az Egyesült Államok álláspontjáról kíván tájékozódni”. — Ugyanakkor maga a szóbanforgó jelentés utal arra, hogy „messzebbmenő” döntésekre is sor kerülhet. — Számítani lehet arra, hogy a Francia kormány megkérdezi majd az amerikai kormányt, milyen magatartást tanúsítanak egész sor feltételezett, de lehetséges esetben.

Interpelláció a Laniel-kormányhoz a szovjet balettművészek párizsi vendégszereplésének lemondása miatt

Emmanuel D'Astier de la Vigerie haladó képviselő a haladó gondolkodású franciák szövetségének főtitkára, a nemzetgyűlés elnökéhez intézett levelében interpellációt jegyzett be a kormányhoz a vendégszereplésre Párizsba érkezett szovjet balettművészek előadásainak lemondása miatt. Interpellációjában felvilágosítást kér.

1. A Laniel-kormány azon döntésének okairól, melyek miatt szükségesnek tartotta lemondani a szovjet balettművészek párizsi ven-

dégszereplését, akik a kormány meghívására érkeztek Franciaországba. 2. Azon körülményekről, amelyek ürügyén a belügyminiszter, rendbontások lehetőségére hivatkozással, szükségesnek tartotta kieszaközölni a miniszterelnács ezen döntését, és 3. a kormány ezen annyira udvariatlan eljárásának jelentőségéről, amely Franciaországnak egy nagy néppel való kulturális és politikai kapcsolatai megrontásának súlyos veszélyét rejti magában.

Kitüntetések

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a minisztertanács javaslatára a vasútigazgatás átszervezésének öt éves évfordulója alkalmából 22 vasutasat tüntetett ki.

Csanádi György MÁV vezérigazgató a Munka Vörös Zászló érdemrend kitüntetését és (öbök között) Lovász Imre, a debreceni állomás üb elnöke a Munka Erdemérem kitüntetését kapták.

A Népköztársaság Elnöki Ta-

nácsa kiváló oktatásügyi dolgozókat tüntetett ki, (öbök között) Nábrádi Mihály, a debreceni Kossuth Gimnázium igazgatója a Szocialista Munkáért Erdeméremet kapta.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa kiváló népművelési dolgozókat tüntetett ki. Többek között Balogh István, a debreceni múzeum igazgatója a Munka Erdeméremet kapta.

Szélesedik a Társadalom és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat munkája

Egyre gyakrabban olvassuk az újságokban, halljuk a rádióban vagy előadások előtt a Társadalom és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat nevét. A magyar értelmiség tömegszervezete ez. Egyik legfontosabb feladata: az értelmiség széles rétegeinek beszerzése ennek kötelessége. Kik vehetnek részt munkájában? Tudósoktól technikusokig, egyetemi tanároktól falusi tanítóokig — az értelmiség minden rétegének legjobbjait. Ma már a tudomány, a kultúra minden vívmánya a népe, s a Társulat minden tagjának feladata, hogy a tudományt, a kultúrát a nép közé vigye, közelebb hozza.

Néhány nap múlva egy éve lesz annak, hogy a Társadalom- és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat hajdú-biharmegyei szervezete — az országban eisonék vidéken — megalakult. Az eltelt egy év alkalmas arra, hogy megnézzük az eddigi munkát, hogyan tett eleget azoknak a feladatoknak, amelyek a célkitűzéseik között szerepel.

Tíz szakosztály működik s ezek közül a legnagyobb sikerrel a az irodalmi és egészségügyi. A Mórész és Jókai előadások rendezése, az első nagysikerű, majd a második irodalmi est, a dolgozók kérései a társulat felé azt mutatják: nagy az érdeklődés az új megismerése, a tudomány legújabb eredményei iránt, kulturális és politikai ismeretek kibővítése után.

Mivel lehet még eredményesebbé tenni a munkát? A TIT csak akkor végezhet széles körben kiterjedő munkát, ha a tömegszervezetekre támaszkodik, ha a kultúrotthon vezetőivel és kulturálfelölőssökkel szoros együttműködik. Erre már vannak kezdeti lépések a Társulat részéről. Elkészítették a tartandó előadások jegyzékét — s azt kérték, ezekből válogassák ki a kultúrfelölőssök, hogy mikor miről szeretnének hallani és ezt előre jelezzék is. A gyakorlati eredmény gyenge: elzárták a fiókoikba, nem ismerik a dolgozók, nincsenek erről tájékozódva. Ahol ez megvan, ott van eredmény is. A borzasi állami gazdaság dolgozói éppen ennek a tervnek alapján — minden hétre meghatározva — előadásorozatot hallgatnak. Maguk a dolgozók döntenek: miről akarnak hallani. Ilyen címekkel találkozunk köztük: „Elet a sejtjen kívül”, „Mórész Zsigmondról”, „Vegygyár a talajban”, „Természeti vallások keletkezése”, stb. Sajnos kevés helyen van ez így — inkább a gyors kérés jön, az azonnali segítséget kéri. Szombaton szólnak, hogy vasárnap délelőtt előadást tartanak, de az is előfordult, hogy akkor kapkodtak, amikor már az előadásra gyülekeztek. Tervszerű munkával segíteni lehet ezen. A tömegszervezetek közül főleg az MSZT-vel és az MNDSZ-szel van szorosabb kapcsolat. De itt is előfordul, hogy meghírdetik ugyan az előadásokat, de a Társulatnak „elfelejtették” beszólni, ha elmarad. A rossz előadás szervezésre a DISZ mutatta a példát. Hajdúsámszonba előadót kértek. Meg is érkezett — de a községben nem is tudtak az előadásról. Mivel volt még idő, gyorsan hozzákezdtek a „toborzáshoz”. Az iskolá-

sok részére „Tengerek és óceánok” címmel vetített képes előadást tartottak, olyan nagy sikerrel, hogy utána az idősebbek részére meg kellett ismételn.

A politikai és filozófiai előadásokat viszonylag kisebb érdeklődés kíséri. Ez részben szervezési, részben előadói hiba. A gyakorlat, az ellenőrzés azt mutatja, hogy ez legtöbbször szíves magyarázás, érdekes ismertetés, színvalmas előadás helyett inkább unalmas felolvasás, nevek és adatok felsorolása. Az ilyen előadásokra természetesen nem is szívesen mennek el. A politikai és filozófiai szakosztály néhány hónappal ezelőtt újjáalakult. Egészen bizonyos, hogy a Társulat munkájában ezen a téren úgy az előadások számszerinti növekedése, mint a színvalmas emelése tekintetében javulás lesz. A Megyei Békéirődához és a Debreceni Békébizottsághoz az elmúlt napokban egyre több kérés érkezett az üzemi és területi békébizottságoktól: tartassanak ismertetést a genfi értekezletről, ismertessék a nemzetközi helyzetet. Annál is inkább nagyjelentőségű ez, mert a békébizottságok egyik főfeladata: a nemzetközi helyzet helyes ismertetése.

Van javítandó az előadások számszerű szervezése, illetve eloszlása körül. Az első negyedévben 300 előadásból 260-at Debrecenben tartottak, s a 40-nek is jórészt Debrecenhez közel eső helyeken. Hiába kerestük, de nem is találhattunk előadásokat a határszéli községekben, vagy a polgári járásban. Pedig az újszentesmargitai, vagy tódi dolgozók is szívesen hallanának előadást, vagy néznék végig a filmet, amely a tudományos munka legújabb eredményeit mutatja be. Az biztos, nehezebb kijutni Bedőre, mint autóbusszal a Szabadságtelpra. Az azonban biztos: megérné a fáradságot.

A feladatokról és tervekről Er Lajos TIT hajdú-biharmegyei titkára a következőket mondotta: — Sokkal színvalmasabb előadásokat akarunk tartani s azokat a helyeket is igyekezünk bevonni, ahova eddig nem jutottunk el. Még több előadást összekapcsolunk vetítéssel. A Társulatnak a közeljövőben ismét nagyobb rendezvényei lesznek. Június 3-án Kádár László egyetemi tanár a Kossuth moziban afrikai élményeiről tart előadást, majd utána levettük a „Piramisok országában” készült filmet. Ezt a magyar labdarúgóválogatott ez év elején egyiptomi vendégszereplése során készítette. Június 5-én Jeney Endre egyetemi tanár „Az emberi szervezet vízszükséglete és az ivóvízellátás kérdése” címmel tart vetített képes előadást.

Szeretnénk megismertetni városunkat, nevezetességeit még alaposabban a debreceniekkel is. Azt terveztük, hogy „Városi séta — csillagos este” címmel városnézést szervezünk. Többek között elvisszük a látogatókat a botanikus kertbe, este pedig a csillagvizsgálóba. Szeretnénk, ha az üzemek dolgozói erre csoportosan jelentkeznének. Az első ilyen városnézés már vasárnap meglesz: a józsi általános iskola hallgatói jönnek Debrecenbe. Sz. L.

Nyugatnémet vállalkozók meg akarják tiltani a házasságot munkásnőknek

A „Die Frau von Heute” című nyugatnémet női folyóirat legújabb száma azt a hírt közli, hogy nyugatnémet vállalkozók az alkalmazásukban lévő nőket házassági tilalomnak akarják alá-

vetni. Elboacsátással fenyegetőzve írásbeli hozzájárulást zsarolnak ki munkásnőiktől, hogy munkaviszonyuk esetleges házasságkötésük után három hónappal megszünik.

KONG

Megszámílhírat érzékelik szerkesztőségünk a Ganz V. dolgozóinak k — írják a leveban a megye d

A K

dolgozó is akarnak a dolgozni. Röggták meg vállamégbeszélésen más; hívják k és több áru elszaki vezetők sikere érdekében pontá értékkel domására, hozz pécsér szolgálgyobb pontos dolgozók részé got.

A Kefegyár elhárózták, h vülke; az MDP ngk megkezdő május 24-re be

Az Építő

dolgozó is tartanak május dolgozók örüme egy hétre eső melési értékük teljesítik ül. A mojos b helyett május kisvasuti mozd átadja a műsz

Az élenjáró egymásután te jobb minőségű ra. Többek közz G. Nemes Lajo esztorgályosok

Alig két

lasi közégi ségválasztó tag nos elvtárs, egyik tagja k elvtársnő, a J intette: A jel nem szólhatna listához. Pedig szót kap ezen het, hogy nem súlyos hibák T. Tóth elvtárs mondaní, hoz elvtárs — aki javasoltak — csolgatásra; a hogy nem túri értett egyet a bi négy tagjár István jelölté szót; a pártta ismerte Liszte lasztották vezár lett a titkár.

A vezetőség után általában dült a pártéle a párttagok a zetesögek nap llettel kezdtek son nem így társ csalhat totta magát, sége a másco még a vezetö Az újjávasal csak úgy fut hogy a vezet lesz a felada tartottak több A vezetőségi ki sem ellen elvtársát sem tartottak, me kal sem fogl tüzék ugyan pontját, de a nem ment el, rült ki, hogy A pártélet gyülesek, ne elhanyagolása

KONGRESSZUSI HÉTTEL ÜNNEPELÜNK!

Megszámlálhatatlan levél, távirat érkezik ezekben a napokban szerkesztőségünkbe. „Csatlakozunk a Ganz Vagon- és Gépgyár dolgozóinak kezdeményezéséhez” — írják a levelekben, táviratokban a megye dolgozói.

kos átlagteljesítményük mellett 100 százalékos minőségi munkát végeznek. Teljesítményüket a kongresszusi hét után is tartják, sőt tovább fokozzák.

A Kefegyhár

dolgozói is megírták, hogyan akarnak a kongresszusi héten dolgozni. Röpgyűléseken tárgyalták meg vállalásaikat. Ezen a megbeszélésen a brigádok egymást hívták ki versenyre a jobb és jobb áru előállítására. A műszaki vezetők a kongresszusi hét sikere érdekében a versenyt naponta értékelik és a dolgozók tudomására hozzák. Az üzem diszpécser szolgálata pedig a legnagyobb pontossággal biztosítja a dolgozók részére szükséges anyagot.

A Kefegyhár dolgozói ezenfelül elhatározták, hogy május havi tervüket az MDP III. kongresszusának megkezdése napjáig, vagyis május 24-re befejezik.

Az Építőgépkarbantartó Vállalat

dolgozói is kongresszusi hetet tartanak május 17-től 24-ig. A dolgozók örömmel vállalták, hogy egy hétre eső 80.000 forintos termelési értéküket 10 százalékkal teljesítsék üli.

A mojos brigád május 30-ai helyett május 23-ra befejezi egy kisvasuti mozdony munkálatait és átadja a műszaknak.

Az élenjáró esztorgályosok is egymásután tettek fogadalmat; a jobb minőségi munka előállítására. Többek között Szűcs György, G. Nemes Lajos és Dávid József esztorgályosok, akik 175 százalé-

Az Orvosi Műszergyár

dolgozói is tettekkel készülnek a kongresszus napjára. Szombat délelőtt 9 óra. Megállnak a gépek. Az Orvosi Műszergyár dolgozói a kultúrterem felé tartanak. Nagy és lelkesítő dolgokról lesz most szó. A kongresszusi hét előkészületeit beszéljük most meg az üzem munkásai, műszaki vezetői.

A gyár dolgozói között nagy visszhangot keltett a felhívás, hogy mentől jobb és jobbminőségű orvosi műszert, közszükségleti cikket gyártsanak népünknek. Fiatalkaink most bizonyítják be, hogy a párt mindenkor számíthat rájuk — mondta a bevezető előadásában Balási Imre elvtárs DISZ-titkár. — Nekünk kell előszörban megmutatni, hogy a párt célkitűzéseit végrehajljuk.

Utána egymásután hangzottak el nyílt és őszinte szavak, a tettek mozgósító vállalások. Nagy László elvtárs, a forgácsoló művezetője a dolgozók nevében szólt fel. Szavából kicsendült az egész műhely győzniakarása. — Vállaljuk — mondta, — hogy a munkaprogrammban előírt munkákat május 25-re elvégezzük, ezenfelül 3000 darab 327-es ollót és 3500 darab eszpezt munkálunk meg, valamint 1 százalékos selejtezőkéstentést érünk el.

Bujdosó Lajos elvtárs a készregyártó üzemrész dolgozója vállalta, hogy az elmaradt 51-es fogfogókat elkészítik. Gyarmati Alajos a melegüzem művezetője vállalta, hogy 4000 darab horgacsipezt hétfőre elkészítenek. Ezen-

felül a kongresszusi hét ideje alatt fogfogóból 6000 darabot készítenek terven felül.

Es követik egymást így a vállalások. Borbély Sándor, Lőrincz József, Bimbó Antal, Fülöp Ernő és ki győzné mindezt felsorolni.

Mindaz, ami ezen az értekezleten elhangzik üzenet az MDP III. kongresszusának. Ebben a gyárban legtöbben azt szeretnék, ha elsőkké lennének a pártkongresszus díszteleire induló versenyben. Nincs olyan felszólaló, aki ne mondaná el: úgy dolgozunk, hogy mi legyünk a kongresszusi hét győztesei.

Hétfőn pedig az Orvosi Műszergyárban is megkezdődik a kongresszusi hét, a harcok, a tettek és a győzelmek elérésének hete.

A Gördőlécsapágygyár

és a Tánácsos Cipőgyár dolgozói is csatlakoztak a Ganz Vagon- és Gépgyár dolgozóinak kezdeményezéséhez. A Fűtőház DISZ-szervezete vállalta, hogy tagjai a III. pártkongresszus díszteleire 55 tonna szent takarítanak meg. Ezt 20 tonnával túlteljesítették. Most további túlteljesítést ígérnek. További túlteljesítést ígérnek a harc. A MAV Patellő Üzemi Vállalat (Püspökladány) dolgozói arra tettek fogadalmat, hogy a kongresszus díszteleire május havi tervüket 103 százalékkal teljesítik. A munkában Rác IV. Lajos DISZ-brigádja, Ulveczki József DISZ-brigádja, Bugyi Sándor és brigádja, Kiss György és brigádja jár az élen. A kongresszusi hétre feljárnak a Debreceni Cipő Kisipari Termelészövetkezetre is. Vállalták: elsőosztályú cipőket készítenek.

Adjunk pártsajtót minden dolgozó kezébe!

A pártsajtó — a dolgozók segítőtársa, barátja, nevelője. Akik a multban még a betűveést sem ismerték, azok napjainkban lelkes olvasói, terjesztői a sajtónak. A biharkeresztesi járási tanács dolgozói is nagy szeretettel fogadják a „Szabad Nép”-et, a „Néplap”-ot. Kiss Imre járási tanácselnök elvtárs ottlétkor jelentette ki: „Alig várom reggelként az újságot, persze, első sorban azt a cikket keresem, amelyik a járással foglalkozik. A járásban sok-sok hibát helyrehoztunk már a pártsajtó segítségével.” Majd hozzátette: „Ma már elképzelhetetlen, hogy újságolvasás nélkül végezzem a munkámat.” Raab Andrásnak, a járási tanács elnökhelyettesének is több újság jár. „Nálunk is előfordul, hogy egyes dolgozó paraszokok elmaradnak a begyűjtésben vagy az adófizetésben. Az a nagyszerű a sajtóban, hogy a nyilvánosság előtt kipellengérezze a hátralekö-

sokat, akik általában a bírlát nyomán kinyitják a bugyellárist vagy a kamrajtót — és törlesztik az állammal szembeni adóságukat.”

A biharkeresztesi járási tanácsnál — és nemcsak itt, hanem általában a többi járási és községi tanácsnál az a tapasztalatunk, hogy nem mindenki olvassa a „Szabad Nép”-et és a „Néplap”-ot. Bizony, igen sokszor előfordul, hogy a megyét érintő fontos problémáról — amelyről már az újságon keresztül tudomást szerzett a község dolgozó paraszt-sága — nem értesülnek a tanácsok vezetői, beosztottjai, akik így lemondanak a párt sajtójától kapott segítségéről.

Biharkeresztesen, Polgáron, Hajdúböszörményben és másutt, az elmúlt hetekben egyre jobban jelentkeztek a pártsajtó olvasóinak táborába. Köszöntjük új olvasóinkat! Az a cél, hogy adjunk pártsajtót minden dolgozó kezébe.

Nagy sikerrel mutatkoztak be a Dunántúlon megyénk középiskoláinak kultúrscsoportjai

Magyénk középiskoláinak, diákotthonainak legjobb kultúrscsoportjai, legkiválóbb tanulóival a tornász válogatottnak abban a kiállításban részesültek, hogy öt napig a Dunántúli Veszprém, Szombathely, Keszthely, Hévíz tájában gyönyörködhetek. Tanulóink felejthetetlen útja azonban több volt mint kirándulás. Veszprémben, Szombathelyen és Keszthelyen egész estés bejövő kultúrscsoporttal és tornabemutatóval szerepeltek. Az érdeklődés minden esetben olyan nagy volt, hogy előadás előtt 3-4 nappal már minden jegy elkelt. A vasárnap egyaránt kijutott a művészen zongorázó Fogarasi Annának,

(aki nemcsak lidűnőn zongorázik, de kitűnő tanuló is), de kitűnő, de debreceni Malacsenkő, Zója és Móra diákokon tánccsoportjának és tornászaink jól sikerült gyakorlatainak is. Alig engedte le a közönség a színpadról a berei újfalu diákokon ifjúsági zenekarát, melynek tagjai Mozart- és Schubert-művek mellett Verdi cigánykórusát is egyszerű előadásban színelőlték meg. A berei újfalu gimnázium színjátszó két Karinyth jelenetükkel arattak sikert.

Szabó Albert, diákotthoni nevelőtanár Debrecen.

Párt és pártépítés

A KOLLEKTÍV VEZETÉS MEGSÉRTÉSE SÚLYOS HIBÁKHOZ VEZET

nélkül. A község lemaradt az adófizetésben, a begyűjtésben. Tojásból 20, baromfiból 31, sertésből 33, vágómarhából 18 százalékra áll jelenleg is. A tanács-tagok jórésze még most is hátralekös. A párttagok egyrésze sem nagyon dicsékedhet, hogy példát mutat a beadásban.

Vajjon nem akadt Tégláson senki, aki a hibákra felhívja a felsőbb szervek figyelmét? De igen. Oláh Elek elvtárs, a pártvezetőség egyik tagja tollat fogott és levelet írt a „Szabad Nép”-nek. Levelében megírta, hogy Lisztes elvtárs visszaél funkciójával, nincs pártélet, de hanyagul kezeli a pártszervezet anyagi javait is. A levélben arról is szó volt, hogy Radó Lajos tanácselnök több földet bérel, mint amennyit maga konyhakerti földként meg tud művelni.

A „Szabad Nép”-hez írt levél a debreceni járási pártbizottsághoz került kivizsgálásra. Pásku János elvtárs, a JB munkatársa „kivizsgálta” az ügyet. Nem csinált a dologból nagy problémát. Beszélt Lisztes Jánossal, Radó Lajossal és elhamarkodottan megállapította, hogy a levélírónak nincs igaza. Meg is alkotta véleményét. Oláh Eleket le kell váltani funkciójából és pártfegyelmi eljárást kell ellene indítani.

Lisztes elvtárs eddig sem kérte ki a pártvezetőségi tagok véleményét, most még kevésbé tartotta szükségesnek. Azt is tudta, hogy kevesen járnak taggyűlésre az alapszervezet tagjai közül. Meghívta hát a két termelőszövetkezet párttagjait is, azzal mit sem törődött, hogy azok külön-

pártszervezethez tartoznak és nem dönthetnek a községi alapszervezethez tartozó párttagok ügyében. A pártvezetőségi tagok csak a taggyűlésen értesültek arról, hogy a negyedik napirendi pont Oláh Elek leváltása és kizárása. Jenei Ilona elvtársnő, pártvezetőségi tag felszólalt és javasolta, hogy előbb vizsgálják ki alaposan az Oláh Elek ügyét, addig ne döntsön a taggyűlés. De Lisztes elvtárs hajthatatlan maradt. — Elvtársak! A JB utasítása, hogy ki kell zárni a pártból. Ez az „érv” hatott. Egy kicsit hűmmögtek, vonogatták a vállukat, de mégis megszavazták Oláh Elek kizárását.

A dolog persze nem maradt ennyiben. Oláh Elek újra írt a „Szabad Nép”-nek, szövege a JB időközben odakerült instruktorának, Nagy József elvtársnak. Most már Tarcsai elvtárs, a JB egyik titkára ment az ügyet kivizsgálni. Az alapos vizsgálat során kiderült, hogy Oláh elvtárs igazat írt. Lisztes István párttitkár nem törődik a pártelettel, csak a tanácsházán üldögél az elnök szobájában. A gazdasági ügyekről írt dolgok nagyrésze is így igaz, ahogy Oláh elvtárs megírta. A tanácselnök valóban bérel földet, 2,5 holdat, amit mással műveltet.

Ujabb taggyűlést hívtak össze május 5-re. Régen volt ilyen harcos taggyűlés Tégláson. A pártdemokrácia életét legelőgő hatotta át ezt a taggyűlést. Nagy elvtárs, a JB instruktora, amikor elmondotta a taggyűlésen, hogy tulajdonképpen miről is van szó, csak úgy ömlött az elvtársakból a szó. — Itt voltam a

pártszervezet megalakításánál — mondotta Varga József, de mióta Lisztes elvtárs a titkár, nem járok semilyen gyűlésre, mert ha szó az ember, Lisztes elvtárs azonnal leintli.

Lisztes elvtárs ezen a taggyűlésen is próbálkozott ezzel a „módszerrel”: „Akinél nem tetszik, menjen ki” — mondotta nagy hangon. De Kóka Ferenc felállt és nyugodtan, de keményen a szemébe mondta: mi nem megyünk, mert dolgozni akarunk a pártért, a községért. De eddig nem tudtunk, mert a pártvezetőség nem irányította a községben a politikai munkát. Az történt, amit Lisztes elvtárs akart. Ez így nem mehet tovább.

Es a számtalan felszólalás után a taggyűlés egyhangúlag határozott. Oláh elvtárs maradt a pártban és a vezetőségben, de Lisztes elvtárs nem méltó arra, hogy vezetőségi tag legyen, Rác Sándor elvtársat választották helyettes a vezetőségbe. Lisztes elvtárs és Radó elvtárs figyelmét kért maga ellen. A taggyűlés helyben hagyta ezt a „kérelmet”.

Eddig tart az Oláh Elek levélének története. De a kommunistáknak le kell vonni az esetből a tanulságot. Ime ide vezet, ha a pártszervezetet kisebb csoportok, vagy egyes személyek vezetik, ha nem kérdezik meg a vezetőség többi tagjait, ha nem kéri ki a tagság véleményét. Ide vezet, ha valaki magának tartja fenn a döntés jogát és fölébe helyezi magát a vezető testületnek, a pártvezetőségnek, ha nem hallgat a bírlátóra, ha üldözi a bírlókat. Oláh Elek esetében Pásku és Lisztes elvtársak durván

megsértették a pártdemokráciát, a párttag csorbíthatatlan jogait.

Lisztes elvtárs nem hallgatta meg a vezetőség tagjait, de még kevésbé a tagságot. Pedig annak idején a taggyűlés nem vezetett, hanem vezetőséget választott, akik közösen, együttes felelősséggel tartoztak volna irányítási Téglyáson a politikai életet. De mindent rábíztak Lisztes elvtársra. A párthelyiségben kicirkalmazott betűkkel van kírva: Nem lehet eléggé éber az, akinek nincs meg a kellő szocialista elméleti felkészültsége. De az oktatói anyagok „hiánytalanul” ott hevernek a szekrény tetején, mert egyáltalán nem folyik politikai oktatás. Aki nem tanul, nem képezi magát, az nem lehet vezető, azt elsdordják a feladatok, a problémák. Lisztes elvtárs pedig nem tanult, de nem törődött a párttagság nevelésével sem.

Most már láthatják a pártvezetőség tagjai, hogy miért nem jártak a párttagok taggyűlésre, népnevelő értekezletre. Nem volt rájuk szükség. Legalább is Lisztes elvtárs szerint nem. Pedig a pártszervezet Téglyáson is arra hivatott, hogy a tömegek nevelője, irányítója legyen. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha a pártvezetőség kollektíven dolgozik, ha őszinte baráti kapcsolatot épít ki a dolgozókkal, ha kikéri az élenjárók, a példamutatók véleményét, javaslatát.

A téglási pártszervezet már megtette az első lépést a hibák kijavítása útján, amikor az önkényeskedő, a parancsolgató titkárt leváltotta tisztségéből. A járási pártbizottság pedig segítse fokozottabban a téglási pártvezetőséget, hogy a község életének irányítójává váljék és újra az élenjáró községek sorába emelkedjék.

PALLÁS IMRE

AZ ELMÉLET NAPI KÉRDÉSEI

A középparasztsággal kötött szövetség néhány kérdéséről

A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének múlt év június 27-28-i határozata és a határozaton alapuló új kormányprogram a szocializmus építésének olyan irányát határozta meg, mely lehetővé teszi népünk, — elsősorban a munkásosztály — életszínvonalának gyorsabb emelését. E feladatot végrehajtásának igen fontos eszköze a mezőgazdaság fejlesztése, a munkás-paraszt szövetség megszilárdítása. A proletárium diktatúrája a munkás-paraszt szövetségben alapszik. A munkás-paraszt szövetség sarkalatos problémája a munkásosztály és a középparasztság szövetsége. Napjainkban a párt falusi politikájának ez képezi a legfontosabb részét.

A felszabadulás után, de különösképpen a fordulat éve után bekövetkezett politikai és gazdasági változások következtében ma a középparaszt a falu központi alakja. Nem lehet a szocializmust felépíteni középparaszt nélkül, vagy középparasztat elien. A középparasztsággal kötött szövetség nem valami ideleges feladat, hanem a szocializmus teljes győzelméig az egyetemes paraszti osztály kialakításáig érvényben lévő szövetség.

Minden lehetőség meg van arra, hogy a munkásosztály szövetsége a középparasztsággal szoros legyen. A középparasztnak is érdeke a kapitalizmus felszámolása, a szocializmus építése. Közvetlen érdeke a munkásosztály körülmények között a kisparasztság mellett a középparasztságot helyettesítő állandóan bizonytalan volt, mivel a középparasztságot jelentős tömegek nem a kuláksorsra jutás, hanem az elszegényedés volt a sorsa.

A középparasztság tartós szövetségként való megnyerésénél osztályhelyzetének alapos elemzéséből kell kiindulni. A középparaszt tulajdonában lévő termelőeszközök általában elegendő szükségletének kielégítésére, sőt gazdaságilag jobb években bővített újratermelésre is képes. Mivel a középparasztságot a dolgozó parasztsággal általában a legjobban értenek a kisüzemi növénytermeléshez és állattenyésztéshez, a középparaszti gazdaság és a középparaszt termelési, tenyészési tapasztalatai napjainkban is olyan tényezőt jelentenek, melyre feltétlenül számolni kell népi demokráciánk fejlődésünk új szakaszában. A középparasztság helyzeteinek tanulmányozása többek között arra is figyelmeztet, hogy a mezőgazdasági termelés hozamának s színvonalának emelése — a mezőgazdaság szocialista szektorai mellett — elsősorban a középparaszti gazdaságokra alapozható.

Például Egyek állatállományának ellenére, hogy az 1938-as állatállományának többszöröse az utóbbi évtizedben jelentősen visszaesett:

Table with 4 columns: év, 16 szarvas-marha, sertés. Rows for 1953-ban and 1954-ben.

Ugyanezekben az években a közég 8-tól 25 kh-ig terjedő középparaszti gazdaságaiban az állatállomány a lóól 28, szarvasmarhából 73, a sertésből 193 darabbal növekedett. Tehát a középparaszti kategoriába tartozó gazdaságokban emelkedés tapasztalható. De nemcsak az állatok mennyisége, hanem minősége tekintetében is nagy gazdaságok jelentősége, mivel a törzskönyvezett tenyésztőállatok jelentős része is náluk található.

A középparaszt osztályhelyzetéből adódóan erősen gyakorlati gondolkodású és konkrét tettekben kereszti értékelt a nép államat. Eppen ezért különös gondot kell fordítani szükségletei, elsősorban termelési szükségletei kielégítésére. A fordulat éve óta államunk felbecsülhetetlen segítségét adott a dolgozó parasztságnak és ezen belül a középparasztságnak is. De az

utóbbi évek gazdaságpolitikai hibáiból adódóan a középparaszt termelési szükségleteinek a kielégítése szűk tere szorult. Annak ellenére, hogy iparunk a traktorok ezreit bocsájtotta a mezőgazdaság számára, a traktormunka díjazásának rendszere rendkívül megnehezítette, hogy a középparasztok igénybevegyék a géppállomás munkáját. Ezt az is mutatja, hogy 1952-ben a géppállomások traktorai átlag 1 napot dolgoztak egyéniéig dolgozó parasztságnak. A fogatos kisgépek, a műtrágya, a rézgázgyártásának háttérbeszorulása, a középparasztsággal való szövetség-re is kihatott. Ezen a hibán is javított az új kormányprogram, amikor növelte a mezőgazdasági termeléshez szükséges iparcikkek gyártását. A falusi párt- és tanács-szerveknek állandóan figyelemmel kell kísérniük a község iparcikkekkel való ellátását.

A középparasztság tartós szövetségként való megnyerésében nagy szerepe van a piaci kapcsolatnak. Népi demokráciánk fejlődésének új szakasza, mely a dolgozók állandóan növekvő szükségleteinek fokozottabb kielégítését tűzte célul, jelenlegi viszonyaink között az új gazdasági politika — NEP — következetesebb alkalmazását is szükségessé teszi. Igen sok elvtárs nem érti a piaci kapcsolat jelentőségét és ellátása a vele járó veszélyeket. Az új begyűjtési rendelet lehetővé teszi a felesleg szabad értékesítését. Ha a kötelező beadás teljesítése után több és több termék kerül piacra, ez nem csökkenti, hanem növeli az ország lakosságának ellátását. Tehát nem akadályozni, hanem segíteni kell az ártermelést és ezen belül a piaci forgalmat. A piaci forgalom növelésénél azonban ügyelni kell arra, hogy elsősorban a beadást kell teljesíteni. Nem szabad tétlenül nézni, hogy egyesek a beadás helyett a piacon adják el termelvényeiket.

A középparasztsággal kötött szövetség a kormányprogramot megelőző időben nem erősödött, hanem bizonyos mértékig gyengült, aminek okai gazdaságpolitikai hibáiból adódnak. A baloldali, szektán elhajlások voltak. Egyes párt- és állami szervek a helyett, hogy a középparasztságot szembe állították volna a kulákokkal, a szegény- és a középparasztságot a kuláksággal, a középparasztságot a kuláksággal szembe állították. Nem egy párt- és állami szervet elbűvölt a középparasztságot mondván, hogy a középparaszt „kis kulák”, „nem lehet benne megbízni, mivel neki mindig jó volt” stb. A Szovjetunió tapasztalatai arra figyelmeztetnek, hogy ha a középparasztságot össze- tévesztjük a kuláksággal, ha kisebb, vagy nagyobb mértékben kiterjesztjük rájuk a kulákság ellen irányuló rendszabályokat, az azt jelenti, hogy a legdurvább módon megsértjük nem csak a nép államának törvényeit és egész politikáját, hanem a kommunizmus alapelveit is.

A középparaszt összekeverése, azonosítása a kulákkal nemcsak a munkás-paraszt szövetséget veszélyezteti, hanem jelentős mértékben visszaesik a termelés. A sok példa közül csak egyet: Homonnai András egyéni középparaszt mindíg szép, törzskönyvezett állatokat tartott. Most is igen szép lovak vannak. Egy beszélgetésünk- kor elmondta, hogy azelőtt még szebb lovak voltak, de ha befogott és végig hajtotta az utcán egyesek megjegyezték, hogy „nézd a kulákságot, most is milyen lovak vannak”. Félt attól, hogy a lovak miatt kuláknak minősítik, inkább eladta őket és rosszabbakat vett helyettük.

Részint a tulzó, balos hibák következtében a középparasztságot az utóbbi években nem vonták meg megfelelően a közéletbe. Pl. Egyeken sem a pártbizottságban, sem a területi pártbizottságokban

egyetlen egy középparaszt vezető-ségi tag sincsen, egyet sem vontak be a községben folyó pártoktatásba. Nagy tanítómesterünk Lenin elvtárs arra tanít, hogy nem elég csak általában foglalkozni a középparasztsággal, hanem azokkal igen szoros kapcsolatot kell létesíteni. „... azoknak a kommunista munkásoknak, akik beteszik a lábukat a faluba, kötelezőségük, hogy keressék a baráti kapcsolatot a középparaszttal, hogy megteremtsek a velük való baráti kapcsolatot, hogy gondoljanak arra, hogy az a dolgozó, aki nem szakmányolja ki magát munkáját társa a munkásnak, mivel önkéntes, őszinte bizalomteli szövetségre lehet és kell is lépnie.” (Lenin hangfelvevő felvett beszédéből.)

A középparasztsággal való kapcsolatot megteremtésnek egyik igen fontos eszköze az állam törvényeinek betartása. Komoly hibákat eredményezett az, hogy egyes állami szervek a törvényesség megsértésével elvették a középparasztságot beadási teljesítése után fennmaradt termését. De tisztán kell látni azt is, hogy nem erősíti, hanem gyengíti a munkás-paraszt szövetséget, ha a községi tanácsok tétlenül nézik, hogy most az új kormányprogram megvalósításának idején egyesek adó-, vagy beszállítási kötelezettségüknek nem tesznek eleget. A beadást teljesítő középparaszt elvárja, hogy ha ő becsülettel eleget tesz az állam iránti kötelezettségének, ugyanazt mástól is megköveteljük. Az engedelmesség nem erősíti, hanem lajtja a munkás-paraszt szövetséget.

A munkás-paraszt szövetség az osztályszövetségnek különleges formája, ami a munkásosztály vezető-szerepének biztosításán túl a szocializmus felépítését, az osztálykülönbségek megszüntetését is célul tűzi. A munkás-paraszt szövetség különleges jellegéből adódik, hogy a középparasztsággal kötött szövetség is a szocialista társadalom felé kell haladnia. A középparasztság megnyerésének igen lényeges előfeltétele a termelőszövetkezetekbe belépett középparasztsággal való baráti viszony. Számtalan példa bizonyítja, hogy azokban a termelőszövetkezetekben, ahol a tagok között — bár kisüzemi méretekben, de — a termeléshez érő középparasztságot is vannak és teret engednek növénytermesztési és állattenyésztési képességeik kibontakozásának, nagyobb termelési, tenyészési eredményeket mutatnak fel.

Hiba lenne azonban azt hinni, hogy a középparasztsággal való fokozottabb foglalkozás valami új „középparaszti szakasz” jelent a termelési fejlődésben, hogy a párt parasztpolitikájában, hogy a szegényiparasztra való támaszkodást a középparasztra való támaszkodással lehet felcserélni. A munkásosztály legszilárdabb támasza a falu a szövetkezeti parasztsággal együtt a szegényiparasztsággal.

Nemcsak a szegényiparasztra való támaszkodás, hanem a kulákság elleni harc is a feltétele a középparasztsággal való szoros, tartós szövetségnek. Nem lehet a középparasztságot megnyerni, ha nem fordítjuk szembe a kuláksággal.

A középparasztsággal való szövetség kérdése igen bonyolult kérdés. Népi demokráciánk fejlődésének új szakasza, a szocializmus gazdasági alaptörvényének érvényesítéséhez megköveteli, hogy minden falusi párt- és állami szervet a tények alapos elemzésére támaszkodva a marxizmus-leninizmus tanításai alapján megvizsgálja, megtett-e mindent annak érdekében, hogy a középparasztsággal a szövetséget megszilárdítsa.

Zsarnóczai Sándor, a Debreceni Mezőgazdasági Akadémia marxizmus-leninizmus tanszékének vezetője.

A NÉPLAP

rádióműsora

Vasárnap KOSSUTH-RÁDIO

6-8: Reggeli zene, 8: Hírek, 8.15: Egy falu — egy nőt, 9: Zenefejtő, 10: Vasárnapi felvétel, 10.10: Kíváncsiak klubja, 11: Helyszíni közvetítés a Népközpont Színházából, 13.30: Jó ebédhez ez a nót, 14.15: Nagy népszerűségű műsor, 14.45: Előadás, 15: Szív küldi szívnek szívesen, 16: Ének Igor hadáról, 16.50: Táncczene, 17.40: Kínesei Kalendárium, 18.40: Rádiólexikon, 19.10: Sporteredmények, 19.15: Magyar népdalok, 19.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 20.10: Tavasz hangok, 21.40: A vasárnap sportja, 22.10: Két magyar bajnok, 23: Zenekari hangverseny.

PETŐFI-RÁDIO

8: Reggeli zene, 8.30: Evangélikus vasárnapi műsora a stúdióból, 9: Faturdó, 9.30: Miska bácsi lemezei, 10.10: Szórakoztató zene, 11: Délelőti kórushangverseny, 11.30: Toki Horváth Gyula és zenekara játszik, 12.30: A világirodalom humora, 13: Két régi népszerű operatársulat, 14: Hangfelvevő, 15: Az alban népi legendák hőse, 15.20: Magyar népdalok és táncok, 16: Operaszínek, 16.40: Az aranyéret, 17.20: Operaszínek, 17.40: Zenekari hangverseny, 18.30: Lélekzúvó, 19.10: Szív küldi szívnek szívesen, 20.10: A Vasárnap éjszakai, népi demokráciánk c. lap ismertetése, 20.30: Dalok és hangszerszók, 21: Kórusművek.

HÉTFŐ KOSSUTH-RÁDIO

5.55: Vasárnapi sporteredmények, 8.30: Zenekari hangverseny, 9.20: Orosz nyelvlecke, 9.40: A Gyermek rádió műsora, 10.10: Előadás, 10.30: Óvodások műsora, 11: Délelőti muzika, 11.30: Előadás, 12.10: Operaszínek, 13: Mi történt a nagyvilágban? 13.05: Népi zene, 13.30: Operaszínek, 14.25: Utóéj-híradó, 14.50: Heti zenei kalendárium, 15.40: Könyvnyitások, 16: Most egy ókcs, Domokos, 16.25: Most egy ókcs, zenei szakközvetítő, 16.40: Chopin-művek, 17.10: Kossuth-díjak a mikrofon előtt, 17.25: Mozart művek, 17.40: Előadás, 18.10: Zenekari hangverseny, 18.30: Hangos Újság, 19: Műsorok a XIX. század elejéről, 19.40: rádió válaszol falusi hallgatói kérdéseire, 20.10: Bor és víz, 21.45: Világos műsora, 22.10: Tíz perc külpolitika, 22.20: Hazánk jelen életéből.

PETŐFI-RÁDIO

6.50: Filmműve, 14: A rádió kikapcsolja a műsora, 14.40: Szórakoztató muzika, művek, 14.40: Szórakoztató muzika, 16: Előadás, 16.30: Verbunkosok, 16.45: Zenekari hangverseny, 17.20: Művészek az Utóéj Rádió mikrofonján, 17.45: Szív küldi szívnek szívesen, 18.30: Népdalfeldolgozások, 19: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19.30: Szórakoztató zene.

KEDD KOSSUTH-RÁDIO

8.30: Zenekari hangverseny, 9.20: Csopur Marci lakója, 9.45: Zenefejtő, 10.10: Szórakoztató zene, 10.40: Gyógyzertől a mérgegig, 11: Fűvészek, 11.50: Mese és valóság, 11.45: Szórakoztató dallamok, 12.15: Népek táncai, 12.45: Népdalok Petőfi versekre, 13.30: Népszerű baletzene, 14.25: Hangverseny gyermekeknek, 14.55: Kórusok népdalokat énekelnek, 15.15: Operaszínek, 16: A hosszú élet titka, 16.40: Mahler-dalok, 17.10: Szív küldi szívnek szívesen, 17.40: Jókai élete és művei, 18.20: Táncczene, 18.30: Hangos Újság, 19: Egy falu — egy nőt, 19.40: A rádió válaszol falusi hallgatóinak kérdéseire, 20.10: Répülj páva, répülj, 21: Legkedvesebb verseim, 21.20: Jé munkáért — szép muzsikát, 22.20: Zenekari hangverseny, 23: Mi történt a nagyvilágban? 23.05: Éjj zene.

PETŐFI-RÁDIO

6.50: Magyar népdalok, 14: Délelőti hangverseny, 14.50: Baletkari hangverseny, 15: A tükör óra, Vigliák három felvonásban, 17.30: Színes magyar muzika, 18.10: Előadás, 19: 18.30: Gabos Gábor zongorázik, 19: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19.30: Szeretlek, 20: A Magyar Rádió kikapcsolja a műsora, 20.40: Bezzeg az éjj, 22: Tabányi Mihály együttese játszik, 22.50: Az ill. Népi Együttes zenekara játszik.

SZERDA KOSSUTH-RÁDIO

8.30: Lengyel népdalok, 9: Mi történt a nagyvilágban? 9.05: Szórakoztató zene, 9.20: Ifjú technikumok, 9.40: Dallamok, 10.10: Orgonaművek, 10.30: A tizenkét varjú, 11: Hangfelvevő, 11.30: A Magyar Rádió énekei, 12.15: Hangos Újság, 12.45: Operák és filmműve, 13.20: Fűvészek, 14.25: Utóéj-híradó, 14.50: Népi zene népi kórus, 15.10: Az épülő kommunizmus nagy országában, 15.40: Zongoramuzika, 16: Előadás, 16.40: Kédes hallgatónk, 17.10: Szív küldi szívnek szívesen, 18: Ifjú figyelő, — 18.30: Táncczene, 18.50: Napló, 19.10: A rádió ajándékmuosora, 19.30: A virágzó mezőgazdaság útján, 20.10: Bánk

bán, 22.15: Tíz perc külpolitika, — 22.25: Az operaközvetítés folytatása, 23.06: Előadóművészek műsorából

PETŐFI-RÁDIO

6.50: Reggeli zene, 8: A rádió kikapcsolja a műsora, 8.30: Kíváncsiak klubja, 9: Vasárnapi felvétel, 10.10: Kíváncsiak klubja, 11: Helyszíni közvetítés a Népközpont Színházából, 13.30: Jó ebédhez ez a nót, 14.15: Nagy népszerűségű műsor, 14.45: Előadás, 15: Szív küldi szívnek szívesen, 16: Ének Igor hadáról, 16.50: Táncczene, 17.40: Kínesei Kalendárium, 18.40: Rádiólexikon, 19.10: Sporteredmények, 19.15: Magyar népdalok, 19.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 20.10: Tavasz hangok, 21.40: A vasárnap sportja, 22.10: Két magyar bajnok, 23: Zenekari hangverseny.

Csütörtök KOSSUTH-RÁDIO

8.30: Műsorismertetés, 8.50: Zenekari hangverseny, 9.20: A Gyermek rádió műsora, 10.10: Új életünk népdalai, 10.30: Előadás, 10.45: Régi muzika, 11.10: Népművelési híradó, 11.30: Fűvészek, 12.15: A Magyar Rádió tánczenekara játszik, 13: Színes kórusművek, 13.30: Szendély László és zenekara játszik, 14.25: A Rádió Gyermekművelő műsora, 15.10: Magyar dalok, 15.30: Előadás, 15.45: Népek zeneje, 16: Végtelen föld, 16.40: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, 17.10: Jé munkáért szép muzsikát, 17.45: Külpolitikai kérdésekre válaszolunk, 18: Szív küldi szívnek szívesen, 18.30: Hangos Újság, 19: Egy falu — egy nőt, 19.40: A rádió válaszol falusi hallgatói kérdéseire, 20.10: Szivárvány, 21.10: Táncczene.

PETŐFI-RÁDIO

6.50: Szovjet operatársulat, 14: Délelőti hangverseny, 15: A Magyar Rádió kikapcsolja a műsora, 15.40: Francia operaszínek, 16.30: A Gyermekrádió műsora, 17.25: Előadás, 18.30: Balda éva előadása, 19: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19.30: Könyvnyitások, 20.10: Sporthíradó, 20.30: Népek muzsikája, 21.40: 800 millió — 22: Rézlevek Lohár Vig egyvegye a operatársulattól, 22.40: Tavasz van, gyönyörű... Zenei verses színdarab, 23: Ideje nyelni vízjelbeszélgetés.

PÉNTEK KOSSUTH-RÁDIO

8.30: Táncok nagy zenekarra, 9.20: A sziget titka, 9.40: Tarka bokréta, 10.10: Csembalo-művek, 10.30: Óvodások műsora, 10.50: Az Okos Mackó, 11: Magyar népdalok, 11.50: A hadyú, 11.55: Hangfelvevő, 12.15: Hangos Újság, 12.35: Népi táncok, 13: Operatársulatok, 13.50: Magyar operakiből, 14.25: Utóéj-híradó, — 14.50: Szonáta hárfára, 15.12: A magyar opera története, 16: Orosz nyelvlecke, 16.20: Fiatalkor sporthíradója, 16.40: Brahme-művek, 17.10: Tápió népdalok, 17.40: A proletárhaza védelmében előre, 18: Zenekari hangverseny, 18.20: Vidám tánczene, — 18.45: Nemzetközi kérdések, 19: Jé munkáért szép muzsikát! 19.40: A rádió válaszol falusi hallgatói kérdéseire, 20.10: Esti krónika, 21: Szám-főnkül zene, 22.10: Tíz perc külpolitika, 22.20: Népi zene, 22.50: A világirodalom remekei, 23: Éjj zene.

PETŐFI-RÁDIO

6.50: Népi hangszerek, 14: Szórakoztató népi dallamok, 14.35: Vidám harmonikusok, 14.40: Garancsi Márta énekel, 15.15: Filmműve, 16: Csokonai Vidék Mihály és a muzsika, 16.30: Szív küldi szívnek szívesen, 17: Bura Sándor és zenekara játszik, 17.30: Versek az orvosokról, 17.45: Operaszínek, 18.10: Előadás, 18.30: Hangfelvevő, 19: Az épülő kommunizmus nagy országában.

SZOMBAT KOSSUTH-RÁDIO

8.20: Műsorismertetés, 8.30: A győzelem dala, 8.50: Baletzene, 9.20: Utóéj-híradó, 9.45: A Gyermekrádió műsora, 10.10: A Zeneművelési Főiskola hallgatói készítik a pártkongresszus, 10.40: Zenekari hangverseny, 11.30: Győzelem a fájdalom felett, 12.15: Déli hangverseny, 13: Tíz perc külpolitika, 13.10: Olasz dalok, 13.30: Fűvészek, 14.25: Kodály kórusműve, 14.55: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, 15.20: Szív küldi szívnek szívesen, 15.50: Szegedi melek dalok, 16.30: Dalok és hangszerszók, 16.40: Kedves hallgatónk, 17.10: Híres népi zenekarok műsorából, 17.30: Szövetkezeti híradó, 18: Egy falu — egy nőt, 18.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19: A Magyar Rádió ajándékmuosora, — 22.20: Tánc éjjel, — 23: Mi történt a nagyvilágban?

PETŐFI-RÁDIO

6.50: Operaszínek, 14: Magyar népdalok, 14.45: Délelőti hangverseny, 15.20: Mindenki operája, 16.20: Mi a pártkongresszus? 16.40: Hangimezek, 17.10: Tíz perc közgazdaság, 17.20: Tanítjuk énekszóra oroszul, 17.40: Táncczene, 18: Éjj antológia, 18.30: Szív küldi szívnek szívesen, 19: Hangos Újság, 19.30: Hangfelvevő, 19.40: Szimfonikus zene, 20.10: Sporthíradó, 20.30: Szórakoztató muzsika, 21: Hazai tájak dala.

A NÉPLAP

kongresszus

ban, 22.15: Tíz perc külpolitika, — 22.25: Az operaközvetítés folytatása, 23.06: Előadóművészek műsorából

A járások között az elsőséget a párt vezeti. A járás három nap alatt emelte eredményességét. A járás három nap alatt emelte eredményességét. A járás három nap alatt emelte eredményességét.

A második helyet a járás három nap alatt emelte eredményességét. A járás három nap alatt emelte eredményességét.

A polgári járás a járások versenyében csak a begyűjtött mezőgazdasági Hiba, hogy a párt nem veszik át a Ujtikos és Tiszai Kamódszeret, a eredményeiken vannak.

A legjobb Hajdú

Mezőgazdasági jobb község Hajdúvárosnak eléréséhez a párt nem veszik át a Ujtikos és Tiszai Kamódszeret, a eredményeiken vannak.

A K

Csokonyavölgyi járás a járások versenyében csak a begyűjtött mezőgazdasági Hiba, hogy a párt nem veszik át a Ujtikos és Tiszai Kamódszeret, a eredményeiken vannak.

Nemrégiben a járások között az elsőséget a párt vezeti. A járás három nap alatt emelte eredményességét.

Ez mindenesetre meg többet a járások között az elsőséget a párt vezeti. A járás három nap alatt emelte eredményességét.

A járások között az elsőséget a párt vezeti. A járás három nap alatt emelte eredményességét.

IRINYI JÁNOS

A gyufa immár olyan elválaszthatatlan mindennapi életünkől, mint a testünket fedő ruházat. A nap egy-egy percében milliószám robbannak el a sokszor életet adó parányi gyufafejek az emberek kezében. Talán egyetlen találmány sem terjedt el olyan csodálatos gyorsasággal az öt világrészen, mint éppen a gyufa és valósággal az emberiség nélkülözhetetlen közkincsévé vált.

A feltalálás dicsősége Irinyi Jánost illeti — így él az emberiség köztudatában, így tanultuk gyermekkorunkban az iskolában. Azt viszont kevesen tudják, hogy a nagy feltaláló megynék szülőltje. Irinyi János Vértesen született 1817 május 17-én, holnap lesz 137 éve. Ott is halt meg ezelőtt 58 esztendővel. Dehát nem ennyiből állt ennek a híres embernek az élete — hogy született és meghalt. Debrecenben és Nagyváradon végezte középiskoláit. Előbb jogásznak készült, majd gazdaság lett Hackenheimban. Aztán Bécsbe került, polytechnikumban tanult a magyar származású Meissner Pál vegytanár mellett.

Rendkívül fogékony volt a vegyészet iránt, hiszen fiatal korában, huszonnégy éves volt mindössze, mikor már tudományos munkája jelent meg Berlinben. Egyik híres nagy tudományos művét 1847-ben vértési tanyáján írta meg, amelyik Nagyváradon jelent meg: „Vegyten elemek” című. Ebben a művében először használja az elemek magyar neveit. Irinyi János azonban nem állt meg csak a vegyi kísérleteknél. Gazdász is volt és üttörő munkát végzett a mezőgazdasági gép- és vegytan területén. Már alkalmazott olyan gépszerkezetet, amellyel szántott, vetett, boronált egyszerre és már nagy tervei voltak a talajjavításra. Irinyi János nemcsak zseniális tervező és gondolkodó volt, hanem aktív részese a dicső 1848-as szabadságharcnak. Kossuth Lajos 1849-ben őt bízza meg a nagyváradi löpor- és ágyúgyár vezetésével. A szabadságharc elbukása után öccsével együtt sokáig a „Neugebauue” falai között sínylődt. Edesanyja temetésére is csak zsendárok kíséretében jöhetett el Vértesre.

Ez a rövid élettörténet leírás korántsem képes kimeríteni Irinyi János hányt-vetett és munkában gazdag életének krónikáját. Nem is ez a lényeges. A gyufa feltalálásának körülményeit leírni érdekesebb. Ugyanis az utóbbi évtizedekben tudományos viták folytak arról, hogy Irinyi-e, vagy más a gyufa feltalálója. Kétségtelen, hogy már előtte foglalkoztak valóban valami gyújtó eszköz létrehozásával. Van egy olyan álláspont, hogy Rommer István bécsi gyufagyáros találta fel. Irinyi János, a gyufagyártás körülményeiről 1863-ban, amikor az István Gözmalom tisztviselője volt, többek között ezeket mondta:

„...egyik társamnak, akinek apja Fünfhausenban gyáros, s az István téren boltos volt, mondom, hozzon nekem olomport, választóvizet, s egy huszast adtam neki phosphorra, melyet inkább adnak neki a „fekete kutya”-nál, mert — mondom — zúndhözlit akarok csinálni (még akkor a gyufa szó sem volt megeremeltve). Egy kis vegytani számítást után nem kellett semmi sokszoros kísérlet... forró vízben megolvasztván, rázás által szemcsésítém (grannulállam), hűlés után a megmért barna porral és hogy

a fára ragadjon, arab mézgával összekevertem, s tíz olyan zúndhözlit, aminőt akkor üvegebe szoktak mártani, lefaragván az üvegeni kénsvától, meggyülő (Bertholet párizsi vegytanár által feltalált) keveréket, s ennek helyébe a magam keverékét illesztvén, az ablakpárkányra fektettem...” Aztán elmondta, hogy otthon kipróbálta, s a gyufa meggyulladt. Egyik barátja azt javasolta neki, hogy vegyen rá privilégiumot. Irinyi visszautasította ezt, mivel nem volt 1836-ban magyar szabadalmi hi-

Irinyi János síremléke a vértési temetőben

vatal, az alkotmányellenes osztrák kormányhoz pedig nem akart fordulni.

Végül is Bécsben találtam a gyufa feltalálóját. Mindenki meg akarta tőle venni. Egyik ismerőse javasolta is neki, hogy adja el. Annyit adnak érte, amennyit kér. Irinyi szerény ember volt, csak három garast kért, mert neki annyiba került a foszfor. Később aztán mégis csak rávéttek. A már említett Rommer István bécsi vegyész állítólag hétezer forintot adott Irinyinek találmányáért, s ezt a találmányt Rommer szabadalmaztatta. Irinyi érdeme főképpen az ebben a nagy felfedezésben, hogy nem robbanó, nem freccsenő, hanem zajtalanul gyulladó, lassan, nyugodtan égő gyufát talált fel. Es ő ezt mindenkitől függetlenül hozta létre. Ez a találmány terjedt el aztán rohamosan világszerte.

Irinyi érdeme az is, hogy 1840-ben Pesten, a Józsefvárosban az Osz- és a József-utca sarkán megalapította az első „gyufák gyárát”. Irinyi gyufája olcsóbb is volt, mint a bécsi és minőségileg is jobb. A kenes gyufának az ára ötezer darabonként egy forint 15 krajcár, a kényteleneké pedig ezer darabonként 40 krajcárba került.

Soha el nem múló érdeme ez Irinyi Jánosnak és hozzátehetjük, nagy nemzeti büszkeség. Hagyatékát az emberek milliói hordják zsebükben és nélkülözhetetlen a háztartásban is. Emlékét már csak a vértési temetőben a közadakozásból 1936-ban felállított síremlék őrzi. A felszabadulás után azonban elhanyagolták azt. A község vezetői nem gondozták sírját, és ez méltatlan elfelejtkezés. Emlékét őrzi még Vértesen az egyik termelőszövetkezet is, amely Irinyitől vette nevével és az Irinyi egykori birtokán terül el.

Még ma élő emberek emlékeztetése is bevésszött Irinyi arcába. Elnek még sokan öregek, akik őt látták, beszéltek vele. Korca Gábor 71 éves vértési dolgozó parasztnak gyermekkori emléke, hogy az Irinyi János tanyájába jártak mindig itatni és edesapját

val sokszor beszélt Irinyi János. Ugy mondja: tréfás, jókedélyű ember volt.

S él egy agastyán Hajdúbágonson, Szabó József, aki már 97-ik évét tapossa. Tíz esztendőig dolgozott Irinyi Jánosnál. József bácsi először küzdelmes életét sorolja el — tudni való, milyen volt egy cselédgyermek élete. Majd családjáról beszél. József bácsinak 66 élő leszármazottja, már az unokájának is 7 éves unokája van. Néhány héttel ezelőtt temette el legidősebb leányát 71 éves korában. Szabó József bácsi 66 esztendő boldog házasságot töltött el feleségével. Ugy beszélt hitveséről, olyan tisztelettel, ahogyan nem hallottam még soha ilyen idős parasztember szájából. Megindultságra készítette még a legkeményebb szívet is, mikor könnyes szemekkel emlégeti felesége drága emlékét.

— Irinyi János uram nagy ember volt — kezdte mondókáját József bácsi — jósgas ember volt, mert az gyermekem nem húzta el a garast a munkásaitól. Hatannyit fizetett mindig, mint amennyit kértünk tőle. Nem állta az urakat, pedig ő is birtokos ember volt. Mindig állított a szítán fiam, a léhaságot nem szeretted, de az embercök igen. Nem volt reggel, hogy ne hozta volna a jó pálnikát a munkásainak.

Aztán még sok tréfás anekdotát mondott el a nagy magyar emberről. Még József bácsi arra is visszaemlékszik, hogy az Irinyi-féle gyufa egy krajcárba került akkor. Így volt a fekete papírszakra ráírva: „Irinyi János kénytelen gyufája” és benne sárga, meg pirosmégű — úgynevezett — masinák voltak, amit ha a csizmatalponhoz dörzsöltünk is meggyulladt.

Irinyi János emléke már csaknem feledésbe ment, pedig ő nemzeti büszkeségünk, világszóló találmányával legközelebből szolgálta az emberiséget, talán csak falujában beszélnek róla még szerelettel. Jó lenne, ha síremlékét, születésének évfordulóján méltóképpen rendezehozatná a vértési tanács. (F. S.)

Az utóbbi időben egyre nagyobb az érdeklődés, hogy isz tagnak mikor jár családipótlék.

A nagy érdeklődést bizonyítja, hogy számos isz és isz tag fordul az Alközponthoz tájékoztatásért szóban és írásban. A tsz-ek és isz tagok családipótlék kérésének megkönnyítése céljából a következőkben adunk tájékoztatást, hogy a tsz tag mikor jogosult családipótlékre.

A tsz tagnak akkor jár családipótlék, ha legalább három 10 éven aluli gyermeke, mostohagyermek, neveltgyermek, vagy unokája van, akiket saját háztartásában tart el.

Szükséges még ezen felül, hogy a tsz tagsága folyamatosan fennálljon és az előző gazdasági évben férfi tagnál legalább 120, nő tagnál legalább 80 munkaegysége legyen.

Kedvezmény, hogy a férfi tagnál a 120, nő tagnál pedig a 80 munkaegységbe be kell számítani fél munkaegységként minden olyan munkanapot, amikor a tsz tag katonai szolgálatot teljesített, orvos által igazolt munkaképtelen beteg volt, a közgyűlésnek előzetes hozzájárulásával ideiglenesen bérmunkában állt, továbbá állami, vagy társadalmi szervek által rendezett egész napos tanfolyamon, vagy iskolán volt.

Ujabb kedvezmény még, ha az újonnan belépett férfi tag a 120,

A Néplap postájából

Nevelj több baromfit!

A napokban gyufát vásároltam a hajdúhadházi földművelésszövetkezetben. Érdekes címke volt a dobozon. Mivel ilyet még nem láttam, figyelmesen megnéztem. A következő szöveget olvastam: „Nevelj több baromfit, több jut a piacra.” Ekkor szomorú tapaszlatok jutottak eszembe. A hajdúhadházi dolgozók jogos kifogásai, melyet személyes beszélgetések során mondtak el. Feliratkozok, fel is írták a nevüket, lakcímüket s azt, hogy hány darab csibét akarnak. Azonban Hajdúhadháza még egyetlen géppel keltetett csibe sem érkezett, pedig a jelentkezés óta több hónap telt el. A hajdúhadházi földművelésszövetkezet még februárban elkészítette és beadta az igénylést. Ugy érkeztek csibék, hogy egyesek Debrecenben olcsón megvásárolták, kihozták a községbe és minden csibét legalább egy forinttal drágábban adtak. Sokkal helyesebb volna, ha illetékesek nagyobb gondot fordítanának az elosztásra, hogy a hajdúhadházi dolgozók rendes úton juthatnának hozzá a kicsibékhez. Mi még várunk s gondoljuk, nem hiába. Nemcsak mi szeretjük azonban a rántott csibét, hanem a városi dolgozók is, akik a hajdúhadházi dolgozó parasztlak baromfibeadása után még többet és olcsóbban vásárolhatnának. Hiszen a gyufásdobozok is hirdetik: „Nevelj több baromfit, több jut a piacra.” Ilyen elosztás azonban akadályozza a baromfinevelést.

MIHÁLY SÁNDOR
Hajdúhadházi

Van vas Nyíraczádon

„Van vas Nyíraczádon, csak keresni kell” mozgalom keretében indult el a vasgyűjtés községünk iskolájában is. Márciusban, amikor az újságban azt olvastuk, hogy megyénk az utolsó

helyre került, elhatároztuk, hogy mi is segítünk az előrébbitásban. Egy-két évvel ezelőt meg alig tudtunk összehozni 5—6 mázsa vasat, most pedig több mint 35 mázst gyűjtött össze a nyíraczádi állami általános iskola. A vasgyűjtésben a VII. és az V. osztály járt az élen. A VII. osztályban Szabó József 150 kiló vasat gyűjtött egyedül, Liskó János 130 kilót, Fark János százhuszonötöt. Az V. osztályban Szakály Miklós 54, a VIII. osztályban Bodó Pál 130 és a II. osztályos Veréb Csaba pajtás is 130 kiló vasat, hulladékot gyűjtött össze.

Annál büszkébbek vagyunk eredményünkre, mivel itt nálunk a tömegszervezetek nem valami jó példával jártak elől. A földművelésszövetkezeti dolgozók például alig gyűjtöttek 30—40 kiló hulladékot.

Rácz Mária
gyak. éves nevelő, Nyíraczádi

Befejeztük a cukor-és takarmányrépa első kapálását

Termelőszövetkezetünk tagsága csatlakozott a földesi Rákóczi tsz kongresszusi felhívásához. A csatlakozás után egy akarattal kezdtünk hozzá a vállaltas teljesítéséhez. Ma már ott tartunk, hogy a cukor- és takarmányrépa első kapálását, több hold cukor- és 10 hold takarmányrépa vetésünk van. Most az egyelést végezzük. Eddig mintegy 10 holdat egyeltünk ki. Két holdon kiültettük a dohányt. Jól megy a munka, hisz mindenki tudja, mi a kötelessége. A földterületet egyes tagokra osztottuk fel s ez nagyban növelte a munkakedvet. Biztosak vagyunk benne, hogy kongresszusai vállaltásunkat így maradéktalanul teljesítjük.

FERENCI BÉLA,
a püspökladányi Október 12 tsz tagja.

Szabadságharcos különvonat indul Egerbe

Az MSZHSZ városi bizottsága május 30-án, vasárnap kirándulást rendez Egerbe. A résztvevők különvonattal indulnak Debrecenből, amit az állomás MSZHSZ szervezésében továbbít. Indulás május 30-án reggel 4 órakor. Részvételi

díj 20 forint 50 fillér. Tíz éven alul egy jeggyel két gyermek utazhat, 4 éven alul díjtalan. Jelentkezni az MSZHSZ városi bizottságánál lehet, ahol a részvételi díjat május 20-ig kell befizetni.

Hasznos tudnivalók

nő tag a 80 munkaegységet teljesítette, a következő hónaptól családipótlékre jogosult.

Az újonnan belépő tsz tagoknak további kedvezmény szerint jár a családipótlék, ha belépés napját megelőző 6 hónapon át, havonta legalább 21 napon munkaviszonyban állottak abban az esetben a belépést követő hónaptól jár a családipótlék. Ha a belépés január 1-től augusztus 31-ig történt, úgy december 31-ig jár a családipótlék. Ha a belépés szeptember 1-től december 31-ig történt, a következő év január 30-ig jár a családipótlék, az előírt munkaegység igazolása nélkül.

A családipótlék elsősorban az apa jogán jár.

Az anya jogán és tsz tagsága alapján családipótlék csak akkor jár, ha a gyermekek apja meghalt, eltűnt, vagy ismeretlen, vagy a szülők külön élnek és a gyermekket az anya tartja el.

Ha az apa az anyával együtt él, az anya akkor tekinthető a gyermekek eltartójának, ha az apa családipótlékre nem jogosult és 220 forintot meghaladó keresete nincs.

vagy ha az apa orvos által igazolt munkaképtelen beteg.

A családipótlék igényét a tsz tag a tsz-nél kell bejelentse. A bejelentéssel egyidejűleg a tag a tsz-nek az SZTK-hoz való eljuttatás végett az alábbi okmányokat kell átadni:

1. Saját és gyermekei születési anyakönyvi kivonatát.
  2. Ha nem saját gyermek, hanem mostoha, vagy nevelt gyermek után is igényel családipótlékot, ezen gyermek édesapja születési anyakönyvi kivonatát is be kell adnia a saját és a gyermekei születési anyakönyvi kivonatával együtt.
  3. Ha nem saját gyermeke után igényel családipótlékot, úgy tanács igazolás kell ennek a gyermeknek eltartásáról.
  4. Abban az esetben, ha a tsz-be belépés előtt a tag már családipótlékban részesült, úgy az előző családipótlékot folyósító szervtől beszerzett igazolást is csatolni kell.
- A tsz tag saját érdeke, hogy családipótlék kérésnél a tájékoztató szerint járjon el és kísérje figyelemmel, hogy a tsz a családipótlék bejelentést az Alközponthoz be kell küldje, mert ezáltal az őt jogosan megillető családipótlékot késedelem nélkül kapja meg.

SZTK Alközpont

„MŰVELTSEG IRÁS” című cikkben több levelet

Nagy Gyula kombájnvezető, a — „mindig szerettem lyes frászt”, azt kell így elválasztani Jugoszlávia, de első szónál sejtjük összetétellel van, ban összetett szó. De honnan tudjuk gyan tagolódnak szavak?

A Jugoszlávia rinti tagolásában beszélőt az, hogy merheti benne a nálatos szláv szót népet jelent, az szágnevet képezünk Magyarország (ria nevére). De nem is általában népi országról nem a jugoszláv. Mi lehet itt a jótése? Megfigyeljük jugoszláv népet ként is emleget ebből az, hogy a magyar dél-összevetések révveken nem érto számára is világi Jugoszlávia szó via, Délszláv feldő golódása (Jugo-

TALÁN VALA zebb a görög ered szavunk tagolása. A szó jelentését denki sejtí: „nép ra mutat, hogy dolgozik. Azt is hogy van egy pá zású, de ellenté vunk: arisztokr lenti, hogy „elő (jobbabb) uralk szót összehason kiderül, hogy ugyanaz az u lom” jelentésű. tán biztosak le szövelemző elvá lyességében: der krácia.

A levélíró mé fel. Hogyan a vállalt szó ér — kérdi. A valóban kétértő ilyenkor cselekvő vállalt, keneset azonban ragos lal magasabb gában a vállalt kiejtéséből, sem lehet megállap vagy ragos fő gunk. Csak meg előttünk értelme, ha az tehát a gondol figyelmezzünk.

PAPP AND gannazista (F a másik levéllyesírás kérdé

Egyik ez: ho tani a marria korlat — mint kemben utaltat elválasztás fel erre azt mond zett szót nem nem szótagol tani. Ezért he ban, könyvek rülö marx-izm gam a helye két lehetőség tem. Az egy másik: mark-tőre taláunk helyesírásában írás szabályz elválasztást a finn helyesírk mark-sismi, mar-izmus laná, a finn mark-sizmus szőlana. Szívt

Helyesírási kérdések

„MÜVELTSEG ÉS HELYESÍRÁS” című cikkünkre a napokban több levelet hozott a posta. Nagy Gyula püspökladányi korbájnvezető, aki — mint írja — „mindig szerette a szép és helyes írást”, azt kérdezi, miért kell így elválasztani a szavakat: Jugó-szlávia, demo-krácia. Az első szónál sejtje maga is, hogy összetétellel van dolgunk. Valóban összetett szó mind a kettő. De honnan tudhatja valaki, hogyan tagolódnak ezek az idegen szavak?

A Jugoszlávia szó értelemszerűen tagolásában segíti a magyar beszélőt az, hogy könnyen felismerhető benne a külön is használatos szláv szót. A szláv szó népet jelent, az -ia végződés országnevet képez belőle (gondoljunk Magyarországra latin Hungaria nevére). De igazában véve nem is általában valamely szláv nép országról van itt szó, hanem a jugoszláv nép földjéről. Mi lehet itt a jugo- előtag jelentése? Megfigyelhetjük, hogy a jugoszláv népet olykor délszlávként is emlegetik. Kétségtelen ebből az, hogy a jugo- megfelelő a magyar dél-, déli szónak. Ilyen összevetések révén a szláv nyelveken nem értő magyar ember számára is világossá válik a Jugoszlávia szó értelme (Délszlávia, Délszlávföld) és értelmi tagolódása (Jugo-szlávia).

TALÁN VALAMIVEL nehezebb a görög eredetű demokrácia szavunk tagolása és elválasztása. A szó jelentését bizonyára mindenki sejtje: „népuralom”. Ez arra mutat, hogy összetétellel van dolgunk. Azt is tudja mindenki, hogy van egy párhuzamos hangzású, de ellentétes értelmű szavunk: arisztokrácia. Ez azt jelenti, hogy „előkelők (nemesség, legjobbak) uralma”. Ha ezt a két szót összehasonlítjuk egymással, kiderül, hogy mindkettőnek ugyanaz az utótagja: az „uralom” jelentésű -krácia. Így aztán biztosak lehetünk ennek a szóelemző elválasztásnak a helyességében: demo-krácia, ariszto-krácia.

A levélíró még egy kérdést tesz fel. Hogyan állapíthatjuk meg a vállal szó értelmét az írásból? — kérdi. Ez a szóalak önmagában valóban kétértelmű. Lehet íge, ilyenkor cselekvést jelent: Sokat vállal, keveset teljesít. Lehet azonban ragos főnév is: Egy vállalat magasabb a többinél. Önmagában a vállal szóalaknak sem a kiejtéséből, sem az írásából nem lehet megállapítani, hogy ígérel vagy ragos főnévvel van-e dolgunk. Csak akkor világosodik meg előttünk határozottan a szó értelme, ha az egész mondatra, tehát a gondolati összefüggésre figyelmeztünk.

PAPP ANDRÁS harmadikos gimnazista (Fazekas-gimnázium) a másik levélíró. Nekí három helyesírási kérdése van.

Egyik ez: hogyan kell elválasztani a marxizmus szót? A gyakorlat — mint erre multikori cikkemben utaltam — a marx-izmus elválasztás felé hajlik. Csak hogy erre azt mondhatjuk, hogy a képzett szót nem szóelemzéssel, hanem szótagolással kell elválasztani. Ezért helytelen az újságokban, könyvekben gyakran előforduló marx-izmus elválasztás. Magam a helyesebb elválasztásra két lehetőséget is megpendítettem. Az egyik: mar-xizmus, a másik: mark-szizmus. Mindkettőre találunk példát más népek helyesírásában. A német helyesírási szabályzat („Duden”) ilyen elválasztást ad: Mar-xismus. A finn helyesírás pedig így tagol: mark-sismi. A német példa a mar-xizmus elválasztását javallaná, a finn írásmód ellenben a mark-szizmus írásmód mellett szólana. Szívünk szerint ez utó-

bi mellett döntenénk. Ennek azonban akadálya az, hogy mi átvett idegen szavakban megtartjuk az idegen x betűjelet, nem oldjuk fel ksz betűkapcsolatra. A finn minden esetben elvégzi ezt a feloldást, így ott az elválasztás nem okoz semmi nehézséget. Ameddig tehát a mi helyesírásunk ki nem veti magából az idegen x betűjelet, addig csak a német példa szerinti mar-xizmus elválasztásmódot tudnám ajánlani. Persze, helyesírási kérdésekben döntenünk nem az egyén dolga, hanem a Magyar Tudományos Akadémiáé.

„PROBLEMA MÉG a mindig, mindig, mindig szó háromféle használata. Melyik a leghelyesebb? Miért? Felelet: helyesírási dolgokban az a „helyes”, ahogy a legutóbbi, tehát az éppen érvényben levő helyesírási szabályzat rendel. „A magyar helyesírási szabályai”-nak 1950-es kiadásában mindig írásmód áll. Tehát ma a rövid i-s írás az egyedül helyes, a hosszú i-s, valamint az é-s írásmód helytelen. A miertre pedig a következőket mondhatjuk. A régi íráskönyvben a mai mindig szavunk helyén azt találjuk, hogy: mindéltig. Ennek jelentése: „mindaddig, míg csak él valaki”. Lassanként azonban a kifejezés eredeti értelme és összetétel volta elhalványult a beszélők tudatában, s az értelmi elemek teljes egységbe olvadtak. Így aztán könnyebb és rövidebb ejtésmódok léphettek a mindéltig helyébe: mindétig, mindé, mindig és mindig. A mai nyelvérzék a mindig szavunkat már úgy fogja fel, mint a mind szó -ig határozóragos alakját. Ugy látszik, a mai nyelvérzék vette alapul az Akadémia akkor, amikor 1950-ben a mindig írásmód mellett döntött. Régebben azonban a mindig és a mindé írásmódot is megengedte: ezek a régebbi szabályok élnek tovább ma is a gyakorlatban és teszik bonyolulttá, kuszálttá a helyesírást. Ez is

azt igazolja, hogy a helyesírási változtatásokkal, reformokkal nagyon csínján kell élni.

A HARMADIK KÉRDÉS: hogyan írjuk az olyanképpen szót, egy vagy két p-vel? És miért? A legújabb szabályzat szerint olyanképpen vagy olyanképpen egyformán megengedett s így egyformán helyes. Eredeti mindenesetre az egy p-s ejtés és írás, hiszen végeredményben a kép főnév rejlik a szó második tagjában. A természetes beszédmód azonban gyakran megkettőzi a mássalhangzót két magánhangzó közt. Nos, az olyanképpen írásmód a természetesebb, a hanyagabb és újabb ejtésmódot képviseli, az olyanképpen ezzel szemben az eredetibb, egyben a fejelemzetesebb ejtésmódot. Az Akadémia — mondtuk — jelenleg mindkettőt megengedi. Magam az újabb s a természetesebb kiejtést képviselő olyanképpen, másképpen, tulajdonképpen stb. írásmódot részesítem előnyben. Ez ízés dolga. A szabály vagyis hosszúsága esetén ugyanis helyes az egyéni ízlésnek és válogatásnak.

Végül a levélíró osztálya nevében arra kéri a Néplap szerkesztőségét, tartson fenn egy állandó helyet az újságban az irodalom és nyelv számára. Hadd írjam ide ezzel kapcsolatban, hogy a finnknél oly nagyfokú a legszűkebb néprétegek nyelvi érdeklődése, hogy Helsinki-ben külön „Nyelvhivatal”-t (Kiellitoimisto) kellett felállítani. A finn újságokban pedig állandó nyelvi rovatok közlik az olvasók kérdéseit és a Kiellitoimisto vezetőjének válaszait. Mindez igen magas nyelvi kultúrát tanúsodik. S a tanulás? Nekünk sem volna szabad elmaradnunk finn rokonaink mögött az övékkel egygyökerű anyanyelvünk ápolásában, művelésében...

Papp István (Gyermek. Magy. Nyelvtud. Intézet)

PÓR BERTALAN KIÁLLÍTÁSA

Negy érdeklődést vált ki Déri Múzeumunk kiállítási termében a 74. életévében lévő Pór Bertalan — kétszeres Kossuth-díjas festőművész — festményeiből, rajzaiból rendezett kiállítás. Az anyag csak egy részét képezi a mult év októberében az Ernst Múzeumban megnyitott gyűjteményes kiállításnak és így nem adhat teljesen átfogó képet a művész félszázados művészi munkásságának eredményeiről. Mégis az itt kiállított művekből is első tekintetre megállapítható, hogy Pór Bertalan művészetének lényege a mélyről jövő őszinte, keresetlen emberábrázolás. Egész életében elsősorban és alapvetően az ember érdekelt. Már korai képeiben is gondolatgazdag, jellemet tükröző realista ábrázolásra törekszik. Így születnek meg egyszerű képei: „Önarckép” (1901), „Apám” (1902), „Férfi portré” (1904), „Anyám” (1919).

Kora ifjúságától kezdve a nép ügyéért dolgozott. Ezért tudta 1919-ben a proletárdiktatúra idején tehetségét és eszmeiségét való törekvését híres plakátjain szerves egységbe kovácsolni. Legismertebb — a „Világ proletárjai egyesüljete!” jelszavú — plakátjának figurái még élénken emlékeztetnek konstrukciós alakjaira, de a kompozíció lendületes, nagyszabású és az eszmi mondanivalónak megfelelően élettelen monumentális.

Harminc évet töltött külföldön emigrációban. A Párizsból kiindult új művészeti irányoknak

már korábban is hatása alá került Pór Bertalan szenvedélyesen keresi az utat, amelyen a leghatásosabban vehetné fel a harcot a társadalom ellenségeivel szemben. Nála nem volt soha üres formakeresés. Művészet nem vált embertelenné. Egy-egy új kifejezési forma az elmélyült művész küzdelme volt a bomladozó társadalom problémáival. Így váltak pásztorai és állatai a szenvedélynek, tiltakozásnak és harcnak szimbólumaivá. A kiállítás rajz-anyagában mutatkoznak ezek a témák: „Öreg és fiatal pásztor”, „Az öldöklő”, „Harc”.

1935—36. évi moszkvai tartózkodása nagy hatással volt további fejlődésére. Itt ismerte fel, hogy a művészetet csak az alkotásiában újjászülető nép egyre növekvő kulturális igénye irányíthatja. A szovjet művészek a kultúrforradalom nagy lendületében éltek — a második ötéves terv idejében — a szocialista realizmus útján nagy feladatok megoldásában. Pór Bertalan is megdöbbent a nagy gyár előcsarnoka freskójára. A feladat megvalósítására már nem térhetett vissza Moszkvába, de a kiállítás kis ceruzavázalatai mutatják elképzelése nagyszerűségét.

Párizsi éveiben művészetével részt vállalt az antifaszista és az ellenállási mozgalomban. („Illegális röpcédulák”)

A dolgozókkal, a néppel mindig együtt dobbanó szívű művésznek — Pór Bertalannak, amikor 1948 nyarán visszatért fel-

Ruhabemutatót rendeznek a Debreceni Ruhagyárban

A Debreceni Ruhagyár ma reggel 9 órai kezdettel ruhabemutatót rendez (Domb-utca 5—9. szám alatt) az üzem dolgozóit által készített modellekből. Bemutatásra kerülnek a tavaszi és nyári ruhák változatos modelljei, karton, ripsz, lenvászon, selyem santung és a konfekció

iparban, először készített empiri- me anyagból. A Ruhabemutató több mint 50 modellben gyönyörködhetnek a nézők, ami bizonyítja annak, hogy a szocialista ipar egyre jobb, egyre izlesebb ruházati konfekciót és egyéb cikkeket bocsát a vásárlók rendelkezésére. A belépés díjtalan.

„Nem lakás ügy”

címen a Néplap április 25-iki számában T. F.-né tollából cikk jelent meg, amely Postás Zsigmond lakásproblémájával foglalkozik. A cikk íróját félrevezették, mert Postás Zsigmond lakásügye a városágban egészen másképp fest. Az Árpád-ter 15. szám alatti lakást 1953 május 18-án Postás megígnyelte, a városi tanács ki is utalta. Ő azonban nem fogadta el. Nem fogadta el a lakáshivatal vezetője által ajánlott Kishegyesi-úton lévő lakást sem, tehát nem a lakáshivatal vezetőjének „jóindulatán” mulott, hogy Postás Zsigmond ma sem lakik megfelelő lakásban. Igényelte ugyan a Csokonai utca 1. szám alatti lakást is — ezt azon-

ban az öt más igénylő közül a hatlagú családdal bíró Barcsa Gábor kapta meg. A felsorolt többi lakásra Postás Zsigmond nem adott be igénylést, illetve határidő lejártja után igényeit több lakást.

Mi arra kérjük a szerkesztőséget, hogy a jövőben is gyakoroljon elvtársias bírálatot a munkánkban előforduló hibák felett, azonban a panaszos mellett kérdezze meg a tanácsot is. Ugyanakkor több megbeszélést várunk el a lakásigénylőktől, akik a tények durva elferdítésével hátráltatják a lakáshivatal becsületes dolgozóinak munkáját.

Kiss Sándor, a városi tanács elnökhelyettese.

A „Néplap” elintézte

Szöke Ferenc Debrecen, Hétvezér utca 37. szám alatti lakos megírta a Néplap szerkesztőségének, hogy a SERNEVAL Hétvezér utcai telepe közegészségügyi szempontból erősen kifogás alá esik. Szerkesztőségünk kérésére a debreceni városi tanács egészségügyi osztálya intézkedett. Küldötte a vállalatot, hogy addig is, míg a Serneval, melynek a lakóterületekbe való beépülése közegészségügyi szempontból ká-

ros — más megfelelő helyet nem kap (lakótelepeken kívül), a jelzett telephelyen felgyűlt trágyalevet csorgásmentes járművön szállítsa ki rendszeresen, vagy a szennylégyűjtő árkot úgy fedesse le, hogy az mint légytenyészőhely megszűnjön. Amennyiben pedig a kitepítés hosszabb idő múlva történik meg, úgy az állami közegészségügyi felügyelet kötelezi a vállalatot megfelelő csatornahálózat elkészítésére.

Luxemburg grófja

Hosszabb szünet után újból a színház műsorán szerepel a „Luxemburg grófja”. Ma mutatja be ismét a színház két előadásban. A darab „beteg”: Selme-

czy Mihály és Szabó Lajos több- hetes szünet után ez alkalommal játszanak először a Csokonai Színház színpadán. A „Luxemburg grófja” május végén egyébként ritka jubileumhoz érkezik el: május 31-én este lesz a népszerű Lehár operett századik előadása. A 100 előadás közül 35 előadást tartott a színház vidéken, a többi debreceni. Ezen a napon új címszereplőt avat a színház: a férfi főszerepet Oszvald Gyula fogja játszani.

Ferencsik János Debrecenben

A MÁV Filharmónikus Zenekar május 24-i harmadik bérleti estjét Ferencsik János Kossuth-díjas érdemes művész vezényli. Ferencsik debreceni szereplése elé nagy várakozással tekint Debrecen zenekedvelői közönsége. Jegyek a MÁV Filharmónikus Zenekar helyiségében, Simonffy- u. 1/c. II. em. kaphatók.

Holnap tartja meg előadását a budapesti Kamara Varieté

A budapesti Kamara Varieté 11-re hirdetett előadását — melyet technikai okok miatt halasztottak el — holnap este 6 és fél 9 órai kezdettel tartja meg a Központi Kultúrotthon nagytermében.

A Varieté „Öltözik a hivatal” című nagyszerű műsorát mutatja be, melyet a fővárosban 6 héten át, napi két előadásban nevezett és tapsolt végig a közönség. A műsor vidám tréfáit Gobbi Hilda Kossuth-díjas, érdemes művész és Rózsahegy Kálmán adják elő. Rajtuk kívül több kiváló artista szerepel az igen érdekesnek ígérkező előadásban.

M. J.

A Hungária Matador irtja a nagy termés ellenségeit

A mezőgazdaság minden területén, gyümölcsösben, kertgazdaságban szinte nélkülözhetetlen növényvédőszer a **Hungária Matador**; a rovarok elleni hatásos idegméreg. Használata egyszerű. Egyik készítményét porózásra és csalétek készítésére, másikat permetezésre használjuk.

Előnye, hogy melegvérű állatokra és emberre veszélytelen, viszont annál hatásosabb a rovarkártevők irtására.

A porózószert használata

Hungária Matador porózószert használunk: szántóföldi, konyhakerti növényeink védelmére, melyeket rovarkártevők pusztítanak.

Földibolha, len- és repcebolha kártételét megakadályozhatjuk, ha a vetés kikelése után, közvetlenül kat. holdanként 20—25 kg Hungária Matador 5 százalékos porózószerttel porozunk. Repcefénybogarat, repcedarazsat, a vetési és salátabagolyt, hernyóit eredményesen pusztíthatjuk, ha kat. holdanként 20—25 kg porózószert szórunk ki a kártevők kikelése után közvetlenül.

Lucernaböde, lőhereápión ugyan csak hamar elpusztul, ha Hungária Matador porózást alkalmazunk. A mátkokbarkó ellen szíromhullás után porózással igen jó eredményt érhetünk el.

Amerikai burgonyabogár irtására is nagyon jól bevált a Hungária Matador 5 százalékos poró-

zó. A mocsospajort, vetési bagolyt, hernyókat az idősebb korban csalétekkel irtjuk. A csalétek 1 kg Hungária Matador porózóból, 5 kg melaszból és 10 kg répaszeletből, vagy korpából, vízzel nedvesítve készíthetjük el úgy, hogy nedves fűrészporszerű legyen.

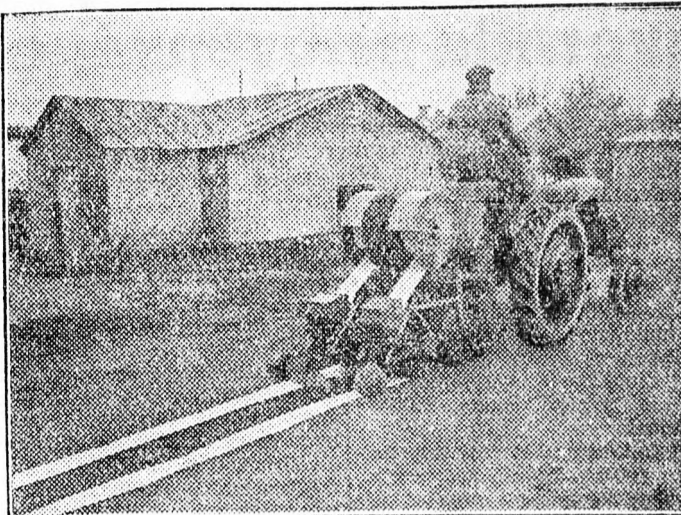
A gyümölcsösök védelme

Dúsnövényű káposztáinknak jelentős kártevője a falánk káposztapillangó hernyója, mely ellen igen eredményes védelmet nyújt az 1 százalékos töménységű Hungária Matador permetezőszert. A káposztalégy pusztítását könnyen megelőzhetjük, ha kiültetés után azonnal kat. holdanként 12—15 kg Hungária Matadorral porozunk. Ezt 8—10 nap múlva megismételjük.

Gyümölcsösök sok rovarkártevője pusztul el DDT, tartalmú Hungária Matador permetezőszertől. Ezek a kártevők rügyfakadástól kezdve szüretig komoly gondot okoznak a termelőknek. Pl.: alma-, körte-, szilva-, cseresznye-, meggy-, barack-, mandulafáinkat súlyosan károsítják a téli araszoló, gyapjas, gyűrűspillék, eszelények. Kártételük el-

len 1 százalékos töménységben permetezünk, amit ha kellő időben végzünk, igen jó eredményt érünk el. Ugyanígy a poloskaszagú alma-, körte-, szilvadarázs, a szamócaormányos kártételét megakadályozhatjuk 2 százalékos töménységű Hungária Matador permetezővel, amikor már Agri-toxot nem használhatunk (gyümölcsérés ideje).

A DDT tartalmú Hungária Matador jóhatású védekezőszert, melynek használata nem is költséges, de azonnali eredménnyel jár. Nagyarányú károsodástól és sok felesleges munkától óvja meg magát az a termelő, aki szántóföldi veteményeit, konyhakerti növényeit és gyümölcsösét helyesen és időben megvédi az említett rovarok pusztításától.

A képen: a kétsoros felfüggesztett vetőgép kipróbálása a moszkvai K. A. Tyimirjazov Mezőgazdasági Akadémia kísérleti zöld-ségtermelő gazdaságában. — Fotó: V. Sarovszkij.

A pocsjai legeltetési bizottság versenyre hívta a megye minden legeltetési bizottságát

A megye legelőgazdálkodásának megújítása nagyon fontos feladatunk és éppen ezért örömmel kell üdvözölni minden olyan megmozdulást, melynek célja: javítani a legelőgazdálkodást. Nagyon helyes kezdeményezés indult most ki Pocsaj községből. A legeltetési bizottságnak szívére a jó legelő, beállták ők már régen, hogy a jó legelőre hajtott tehen bőségesen tejel, több a haszon, a jövedelem, éppen ezért rendben is tartották a legelőterületet.

Ez évben a legeltetési bizottság a bővízü kutakat betonkávakkal látta el. Tették ezt azért, mert bizony a tolvajok évről-évre elhordták téliidőben a kutak kávéit és bizony évente sokba került a kutak rendbehozása. A nehéz betonkávák most már évtizedekig a helyükön maradnak, sok költségtől szabadulnak így meg.

Az állattartóknak az volt a kívánságuk, hogy a nyári legelőn kint háló gulyának építsenek karámot, hogy éjszakára ott tartsák a jószágot, nehogy egy-egy nagy éjtszakai viharban elbitagoljanak az állatok. A legeltetési bizottság Dienes Lajos elnök javaslatára ezt a kérdést is megoldotta. A legelő egyik részén 3000 fecsémét neveltek. A cseméket eladták 3000 forintért és a kapott pénzen a kint háló gulya számára igen takaros karámot építettek. A legelőn alkalmazták a fejtrágyázást 150 holdon, a szakaszos legeltetést, mint minden évben, most is betartják. A legelők gyomtalánítását is szorgalmasan végzik.

Dienes Lajos a legeltetési bizottság nevében lapunk hasábjain felhívással fordult a megye minden legeltetési bizottságához és termelési bizottságához, hogy fordítsanak több gondot a legelőkre és egyben versenyre hívja a legeltetési bizottságokat annak vállalásával, hogy a jó legelő révén a tejelő tehenek tejhozamánál ezéven 500 literes emelkedést érnek el.

Vállalja, hogy a szakaszos legeltetést pontosan betartják, az állategészségügyi rendszabályokat alkalmazzák, úgy a növendék, mint az anyaállatoknál a minőségi fejlesztést fokozzák.

Mit eszik az Alma?

Az Alma egy tehénnek a neve, mégpedig egy igen kiválóan tejelő tehen neve. A hajdúszoboszlói egyetemi tangazdaság tehénüzemében Márton Sándor gondozza ezt a kiváló tehenet. Naponta 32 kiló a tejtermelése. Nagy gondossággal eteti, ápolja

tehenét Márton Sándor tehénész, aki úgy tervezi, hogy rekordot csinál az Almából: az ország legjobb tejelő tehenét.

Megkérdeztük Márton Sándort, mondja el, mit eszik az Alma naponta, hogy olyan bőségesen tejel. Ime a válasz:

— Naponta adok 40 kiló silótakarmányt. Ot kiló gyengébb minőségű szénát, és ahogy a tejet adja, minden hét liter tejen felül minden kilogramm tej után 40 deka abrakot etetek vele. A ráetetés 80 deka.

Az Alma friss fejtő, a jó zöldtakarmánytól tehozama még tovább emelkedik.

Az Alma és gondozója, Márton Sándor tehénész

A megye állattenyésztői készülnek az Országos Mezőgazdasági Kiállításra és Vásárra

Az Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Vásár előkészületei megyénkben is megindultak, az állattenyésztésben kiváló eredményeket elért dolgozók, tenyésztők, a rendezet kibocsátása után azonnal közölték részvételi számdékkukat.

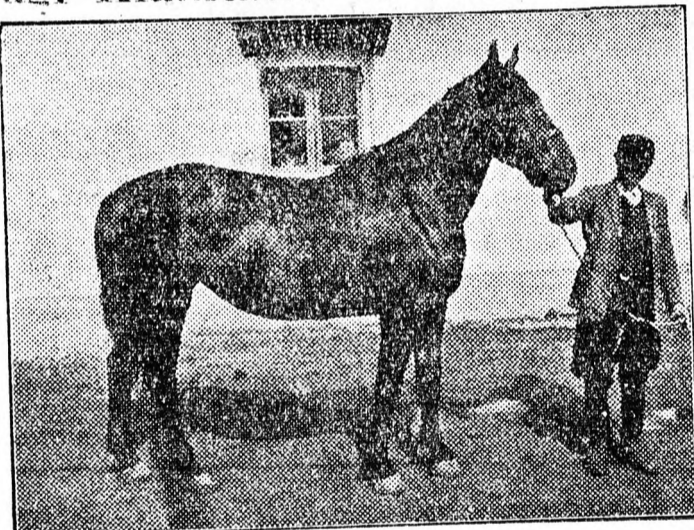
Az elsők között jelentkezett a kiállításon való részvételre a nagyhegyesi Október 22 termelőszövetkezet, növendék tenyésztő-kájával akar részt venni az Országos Mezőgazdasági Kiállításon és Vásáron.

A földesi Petőfi termelőszövetkezet állattenyésztői derekasan leküzdötték a tenyésztés útjában álló akadályokat, a legnagyobb téli közepén állataikat áthelyezésel mentették meg a hideg tél káros behatásától és a termelés zökkenőmentes átvitelével elértek, hogy 2 darab tehénükkel, melynek igazolt termelése van és 2 darab növendék bikával tudnak részt venni a kiállításon.

A jelentkezők sorában szerepel a bellegelői Sallai, hajdúszoboszlói Dózsa, ebési Ujbarázdai, bakonszegi Ujvilág, egyéki Sztáhanov termelőszövetkezet. A komádi Kossuth, balmazújvárosi Vörös Csillag, mezőasi Boldog Jövő tsz-ek a juhtenyésztés terén vezetnek megyénkben, így a kiállításon is a magas gyapjú-s tejtermelést mutatják be.

Nem maradtak háttérben az egyéni dolgozó parasztok sem, mert Médi Sándor hajdúnási tenyésztő Mancsi 33,4 kg-os napi tejtermelésű, sajátnevelésű tehénével és annak bikafiával, Jónás Gábor pocsjai községi tenyésztő Galamb nevű 13 éves tehénével, mely után 10 borjút nevelt fel, vesz részt a kiállításon. A tehen termelése koros volta ellenére ma is 22,8 kg tej, magas zsír százalékkal.

Justyák Sándor pocsjai községi tenyésztő előhasi 13-as Bözsi nevű tehénével kíván résztvenni a kiállításon, melynek napi termelése 21,1 kg tej. Igen jól fejlett 2,5 hónapos szerződött bikaborja, a bejelentők között van Zeke Gyula hajdúhadházi tenyésztő, aki egy növendék te-

A hajdúszoboszlói Dózsa tsz Dajka nevű 6 éves Nónius kancaja (kiállításra viszik)

nyészbikával, Baji Sándor hajdúhadházi tenyésztő, aki 1 magas termelésű tehénével, Kovács István ebési Uj Barázdai tsz elnöke egy magas termelésű tehénével és annak bika fiával, Kun Mihály berettyóújfalui tenyésztő egy magas termelésű tehénével, Ispán József sápi tenyésztő egy jól fejlett előhasi úszójával jelentkezett a kiállításon való részvételre.

A tancélok érdekeit is fokozottan szolgáló, de termelési eredményekben is megyénkben élenjáró pallagi Mezőgazdasági Technikum tangazdasága 4000—5000 kg évi termelésű teheneivel vesz részt a kiállításon, továbbá növendék úszókkal, növendék tenyészbikákkal, mangalica kocákkal és süldő kanokkal, kocákkal, hogy példamutatással szolgáljon.

A hortobágyi borsói állami gazdaság a megye legjobb eredményt elért tenyésztete, magas termelésű, kimagasló eredményt elért állataival. Az árkusi állami gazdaság valamennyi állatfajta képviselő egyedeivel kíván a kiállításra résztvenni. A hosszútávú Kísérleti Gazdaság 8 magas termelésű magyar szürke te-

nével és koztromai keresztezésből származó úszóborjaival mutat utat az új fajta előállításához. Balogh Sándor főállattenyésztő

Meg kell kezdeni a peronoszpóra elleni védekezést

A hosszantartó, kemény tél miatt ebben az évben még inkább megnőtt a peronoszpóra elleni védekezés jelentősége.

Az 1954. évi fokozottabb védekezés előfeltételei jobbak, mint az előző években. A termelők kivánságára a rézgalic már szabadforgalom útján beszerezhető. Szerke az országban peronoszpóra-jelző állomások létesültek és a termelőszövetkezetek térítési kötelezettség nélkül kapják meg a jelzőállomásokhoz szükséges műszereket. Most már a termelőkn, agronómusokon, gazdasági vezetőkn múlik a védekezés eredményessége.

Amint a szőlőhajtásokon egyhárom levél mutatkozik — meg kell kezdeni az első permetezést anélkül, hogy a veszély jelzését

bevárnák. A zsenge, fiatal hajtások permetezésére ne használjanak 0,5 százalékosnál töményebb bordói levét és ellenőrizték gondosan az oldat vegyhatását.

A védekezés eredményét döntően befolyásolja a permetezés üteme. A termelők úgy készüljenek fel, hogy egy-egy permetezés ne tartson tovább négy napnál.

A védekezésben különös szerepe van a fűrtök védelmének. A fűrtöperonoszpóra és a lisztharmanat ellen csak permetezéssel védekezni nem lehet, mert a bordói lé a viaszos bevonatú bogyókon nem tapad. A peronoszpóra és a lisztharmanat kártételét csak együttes permetezéssel és porózással lehet megakadályozni. Erre a célra rézkénport kell használni.

A kultivátorok helyes használata gyorsítja a növényápolás munkáját

A nagyobb terméseredmények elérésének döntő feltétele kapás-növényeink ápolási munkáinak időben, jó minőségben való elvégzése. Ennek érdekében ebben az évben ki kell használnunk teljes mértékben növényápológépeinket, fogatinkat, eszközeinket, mert az állandó csapadékos időjárás következtében nagymértékű munkatorlódás várható.

Ebben az időszakban a kapálási munkáknál igen fontos szerep jut a géppálmások kultivátorainak.

A kultivátorokat csak úgy tudjuk folyamatosan üzemeltetni, azokkal jöminőségű munkát végezni, ha az agronómusok, traktoros brigádvezetők, munkagépközelítők ismerik a kultivátorok beállításának és használatának összes módszereit.

A tsz-ekbe kihelyezett fiatal agronómusainknak most igen fontos feladatuk elsajátítani ezeket a módszereket, hogy irányító gazdái lehessenek a kultivátorok munkájának.

A kultivátor beállítása sorközi művelésre egyenes, elsimított talajon, vagy egyenes deszkapadlón történjen. A késeket úgy kell felszerelni, beállítani, hogy azok a talajra ráfeküdjenek, sem a he-

gyükkel vagy az elülső részükkel, sem a sarkukkal ne térjenek el a vízszintestől.

Ha a kapa orron jár, a gáz túrja, nem vágja át, így a kések közei eltömődnek, a megmunkált terület egyenetlen, hullámos lesz. Ha a kapa sarkon jár, egyenetlen lesz a munka, a kés nem vágja a gáz, hullámos lesz a megművelt terület.

A kések, illetve szerszámtartók helyes beállítása a szerszámmállás-szabályozókkal történik. A szabályozó csavarok közül az elülsőt eltávolítjuk, a mellette levőt meglazítjuk. A gerendát a szükséges helyzetbe állítjuk, a kiszedett csavart visszahelyezzük a megfelelő vonószárfuratba és azt rögzítjük.

A két szélső kapakést a kultivátoron úgy kell beállítani, hogy a csatlakozó sorközök feleresze menetben, a másik fele jövetben legyen megmunkálva, mert ezzel ki tudjuk küszöbölni a csatlakozó sorok esetleges kisebb eltéréseit, így nem okozunk kárt a csatlakozó sorok növényállományában.

Az első kapálási munkákhoz általában sarabolókéseket használunk. Ennél a munkánál nagyon fontos, hogy a kések és a

növény között mintegy 10–12 cm-es biztonsági sáv legyen és a kultivátorok munkái nyomán, a növény földdel ne legyen betakarva.

Ügyelnünk kell arra, hogy a szerszámtartókat, amelyekre a kapákat erősítjük, a szerszámtartó gerendára előrenyúlóan erősítsük fel. A második és harmadik kapálási munkák során *ludtákalakú kapákat alkalmazzunk.*

A növényápolási munkák megszervezése során, mielőtt a kultivátorral megkezdjük a munkát, meg kell állapítani a vetőgép menetének irányát. A vetőgép menetirányával azonosan kell a kapálási munkákat megkezdni.

Fontos, hogy az agronómus a gépi növényápolási munkák megkezdésekor legyen jelen.

Ismertesse a kultivátor kezelőjével a beállítás és használat módszereit, végezzen egy itolsó ellenőrzést a kultivátor beállításában és ahol esetleg hibát, vagy eltérést talál, a kések felszerelésénél — azt a helyszínen igazítsa ki. Kísérje figyelemmel a sorközökben a gép munkáját és menet közben is biztosítsa a szükséges igazítások elvégzését.

Bedő Zoltán
megyei főagronómus

Jelentkezés a Debreceni Mezőgazdasági Akadémia levelező oktatására

A Debreceni Mezőgazdasági Akadémián levelező oktatás kezdődik a termelésben dolgozó, középiskolát végzett mezőgazdasági szakemberek számára. A levelező hallgatók jegyzetből tanulnak, levelezés útján konzultációs kérdéseket intéznek az akadémia tanszékeihez és félévenként beszámolnak tanulmányi munkájukról.

A levelező oktatás ideje négy év, melynek elvégzése után a levelező hallgatók a rendes oktatásban résztvevő hallgatókéval azonos értékű főiskolai diplomát kapnak.

Felvételre jelentkezhetnek mindazok a középiskolát végzett dolgozók, akik legalább két éves mezőgazdasági gyakorlattal rendelkeznek, 22 életévüket betöltötték, de 40. évüket nem haladták meg még.

Az akadémia levelező tagozatára való jelentkezés „Jelentkezési lapon” történik, amelyet az akadémia igazgatósága küld meg az érdeklődőknek. A kitöltött jelentkezési laphoz csatolni kell a pályázó érettségi és orvosi bizonyítványát, valamint legalább két éves szakmai gyakorlatának igazolását. A jelentkezési lapok visszaküldésének végső határideje: 1954 június 30.

A levelező tagozatra jelentkezők részére 1954 augusztus 15-ig matematikai és kémiai alapismeretkből felvételi vizsga lesz a Debreceni Mezőgazdasági Akadémián. (Debrecen, Böszörményi út 104.)

Beadási tanácsadó

A közületi szervek mentesek-e a vámdarálás alól?

A begyűjtési miniszter legutóbbi rendelete értelmében közületi szervek részére a szemes-takarmányok darálását, a daráló üzemek a vám levonása nélkül készpénzfizetés ellenében kötele-

sek elvégezni. Minden mázsa szemes-takarmány darálási díja 11 forint 80 fillér. A malmok, gép-állomások, termelőszövetkezetek, földművelőszövetkezetek, magánosok által üzemben tartott daralók tehát vámot nem szedhetnek a darálás után, azt készpénzért kötelesek végezni.

★

Hogyan számítják át a borhátraleköt búzakilogramorra?

Amennyiben a beadási hátraleköt búzakilogramorra értékét kell borban kifejezni, úgy 100 búzakilogramorra értéknek 625 Malligand-fok oltványbor (ami azonos 54,3 liter 11,5 Malligand-fokos oltványborral), vagy 800 Malligand-fok direkttermő bor (ami azonos 69 és fél liter 11 és fél Malligand-fokos direkttermő borral) felel meg.

Amennyiben a borbeadási hátraleköt átszámítása történik meg búzakilogrammban, úgy 100 liter 11,5 Malligand-fokos borban kifejezett borbeadási kötelezettségnek 184 búzakilogrammbal felel meg. Ez esetben nem kell oltvány- és direkttermő között megkülönböztetést tenni.

Pazonyi Géza

Fordítsunk nagyobb gondot a széna betakarítására

A szénabetakarítás ideje lassan elérkezik. A most végzett jó munkával alapozhatjuk meg a takarmánybázisunkat. Mindenki még nagyon jól emlékszik az 1952. évi téli takarmányozási helyzetre, amikor alig tudtuk a meglévő állatainkat átteleltetni, mert nem gondoskodtunk kellő mértékben állataink takarmányáról.

De voltak termelők még a múlt évben is, akik nem használták ki a bő szénatermést és azt idő előtt elpocsékolták.

Vagy zölden etették fel, vagy pedig nem gondoskodtak annak idejében való kaszálásáról, behordásáról és a megtermett széna ott pusztult el a termő helyén.

Ezt most minden körülmények között nekünk el kell kerülnünk és már most kell gondoskodnunk arról, hogy telére megfelelő jó minőségű bőséges takarmány álljon az állataink rendelkezésére. Jó munkaszervezéssel gondoskodjanak a termelőszövetkezetek vezetői, agronómusai, hogy most, a növényápolási munkák dandárjában megfelelő erő álljon a szénakaszálásra.

Ott, ahol fűkasza rendelkezésre áll, azt haladéktalanul hozzuk rendbe. Gondoskodjunk tartalék kaszkákról és élesztéshez szükséges közsűrűről, hogy egy percnyi kiesés se legyen, ha megindul a széna vágása.

Ahol kaszálógépek nem áll a termelőszövetkezet rendelkezésére és a géppálmás sem tud biztosítani, ott emberi erővel kell gondoskodni a széna idejében való levágásáról. Ezért szükséges, hogy a növénytermelési, állattenyésztési, építési, stb. brigádokból a kaszálási idejére külön szénavágó brigádokat alakítsunk.

Minden erőt összpontosítani kell erre az igen fontos munkára, mert ezen áll vagy bukik az állattenyésztésünk jövőbeli fejlődése, a tagjaink nagyobb jóléte, a csoportjaink élet színvonalának emelkedése.

Ha a növénytermelési brigádokból veszünk el emberéket, gondoskodni kell, hogy a

szénakaszálás ideje alatt a növényápolásban is tovább folyjon zökkenőmentesen a munka. A sarabolást, kapálást helyettesíthetjük géppel is. Tehát a termelőszövetkezetek vezetői gondoskodjanak elegendő gépi munkaerőről.

A szénakaszálást úgy szervezzük meg, hogy annyi munkást állítsunk rá, amennyi 3–4 nap alatt levágja az egész területet. Általában egy kaszás 1000–1200 négyszöglet vág le naponta. A pillangósvirágú takarmánynövényeket virágzás kezdetén kezdjük vágni, mert így kapunk tömegben is és tápanyagban is legjobb szénát.

Ha a kaszálást befejeztük, azonnal lássunk hozzá a szénaszárítás munkájához, mert a legtöbb veszteség a renden éri a szénát.

Ha a széna akár renden, akár boglyában megázik, a legértékesebb tápanyag nagy része tönkremegy, a széna elveszti tápértékének 30–40 százalékát. Így nemcsak a takarmány, hanem a ráfordított munka egyrésze is kárba vész.

A pillangósvirágú takarmánynövényeknél a legnagyobb veszteség azzal szokott előállni, hogy a legértékesebb levél és szár részei leperegnek, pedig ebben van a legtöbb tápanyag.

A levélpergési veszteségek csökkentésének és minőségileg kiváló széna készítésének egyik legmegfelelőbb módja a *villahégyekben való szárítás.*

A levágott lucernát, vagy egyéb pillangós zöld takarmányt kaszálás után 2–3 óra múlva villahegyekben kell rakni. Egy nap eltelté után, ha az nem azott meg, 300–500 kg-os petrencékbe hordjuk és petrencékben hagyjuk mindaddig, amíg a széna nedvességtartalma 30 százalékra csökken. E kívánt nedvességtartalmat gyakorlatilag úgy tudjuk megállapítani,

ha egy maroknyi lucernából kötelet csavarunk és a szárszálak csavarás közben már nem nedveznek, akkor a széna behordható.

Ez kedvező időjárás mellett 3–4

nap alatt következik be. Az ilyen teljes értékű szénát lehetőleg pajtába rakjuk. Ha megfelelő pajtával nem rendelkezünk, akkor várjuk meg, amíg a széna szára csavarás közben elszakad, mert csak az ilyen széna rakható kazalba.

A kazalba rakott széna utóérészen megy keresztül, amikor az a szép zöld színét megtartja és a benne lévő tápanyagok könnyebben emészthetők. A kazalt továbbra is tartuk figyelemmel, hogy 30–40 C fok fölé ne melegedjen. Ha kazalhőmérséklet nem rendelkezőnk, akkor több helyre vasrudakat szúrunk a kazalba és kezünkkel ellenőrizzük annak melegedési fokát.

A megyében 40.000 köbméter silót építenek, hogy bőségesen legyen takarmány

A mezőgazdaság fejlesztéséről kiadott párt- és kormányhatározat kimondja, hogy az állatállomány fejlesztése érdekében fokozni kell a takarmánytermelést és biztosítani a fejlődő állatállomány részére a szükséges takarmánybázist.

A kormányzat nagy kedvezményeket, hiteleket nyújt, úgy a termelőszövetkezeteknek, mint az egyénileg dolgozó parasztságnak, hogy a silók építésével biztosítsák a téli hónapokra a bőséges takarmányellátást.

Az állattenyésztésben jártas szakemberek, termelőszövetkezeti tagok és egyéni parasztlakosok nagyon jól ismerik a silótakarmány jelentőségét, bár még mindig vannak sokan, akik húzódoznak ettől és így saját magukat rövidítik meg. A takarmánynövényeknek azt a részét, amit zölden nem etünk fel, szénává szárítva, vagy silózással kell tartósítani. A tudományos kutatás és a gyakorlat alapján már bebizonyosodott:

a silózott növények tápdúsabbak, nincs olyan veszteséges mint a szárítással tárolt takarmány.

Különös figyelemmel kell lenni erre, az esős időjárás esetén, ami-

Ha a kazalba dugott vasrud 3–4 óra múlva annyira felmelegszik, hogy azt marokba fogva nem bírjuk el, akkor a szénakazal túlmelegedett és meg kell bontani.

Erre sor nem kerülhet, ha megfelelő gondossággal hordtuk be a szénát.

Nagy gondot kell fordítani a szénakazal tetőzésére is. Széna fölé a kazal etetőzére 1,5–2 m vastag szalmaréteget kell rakni és a kazal tetejét olyan lejtéssel kell kiképezni, hogy arról a csapadékvíz lefolyhasson.

Gondos munkával nemcsak több szénát takarítunk be, hanem jobb minőségűt is.

Pazonyi Géza

lyen az elmúlt esztendő is volt. Nagyon sok takarmány az esős időjárásal tönkremegy, minőségileg veszt az értékéből, ha rendben sok eső éri. Silózni kell tehát idejében, hogy állandóan legyen bőséges takarmány.

Különösen nagy jelentősége van a silókukorica termesztésnek. A silókukorica nagy tömegű és magas tápértékű silótakarmányt ad.

Ahhoz, hogy jó silótakarmányt készíthessünk, jól kell társítani a besilózandó növényeket.

A jó siló elkészítésére ki kell kérni a szakemberek véleményét minden esetben.

Különösen nagy feladat vár itt a termelési bizottságokra. Hogy a dolgozó parasztlakos tömegek megismerkedhessenek a silózás előnyeivel, a jó siló készítésével. Helyes kezdeményezés lenne az, hogy ha a termelési bizottságok az állattenyésztési állomások szakembereit meghívják előadásokat tartani. Annál is inkább helyes lenne már most ezzel a kérdéssel foglalkozni, hogy ne késő észre maradjon a silótakarmány elkészítése, hanem

már a tavaszi takarmányfel-

N

AZ

XI. EVFOLYAM,

M

Közlemény

A „MTI”
A Kínai N
tekezet május
vetkező közle
„Az indokl
ség május 17-
sok hangzotta
déséről. Az ül
sának kérdésé
Május 18-á

Bedell-S

A svájci s
nizsterhelytes
genek vezetője
ban bizalmas
bűbcászárall.
ott találkozók
szelés tárgyát

Schumann fr

Maurice Sch
külügyi államtit
lentették — va
tartózkodott és
megbeszélést fo
francia külügy
tekeletli körökb

Nyuga

Lo

A brit sajtó
tekeletre összp
mét és több la
nyét hangoztat
kezdődő hét
lehet. A lapok
nek annak a hírn
sült Allamok
között megbesz
Indokínában va
rikai beavatkoz
A legtöbb la
jezi ki amiatt,
tanniát nem tá
ról a megbeszél

A „Daily H
lyen közli diplo
sának, a W. N
ezzel a címmel
Allamok és Fr
tájékoztatja
Ever azt írja,
mény a legme
a szövetségesek
csolataiban a h
megrendíti a l
zötti bizalom le

A „The Tim
hangsúlyozza,
ázsiai kérdések
tétek a legves
jelentik a h
Azért a legves
hozzá a lap —
sek nem érter
probléma terr
sem abban, ho
zökkel kellene
blémát.

A „Daily M
ja szerint „a
folytatott meg
fogják a mege